

Detaljplan för verksamheter vid Lillhagsvägen inom stadsdelen Skogome i Göteborg

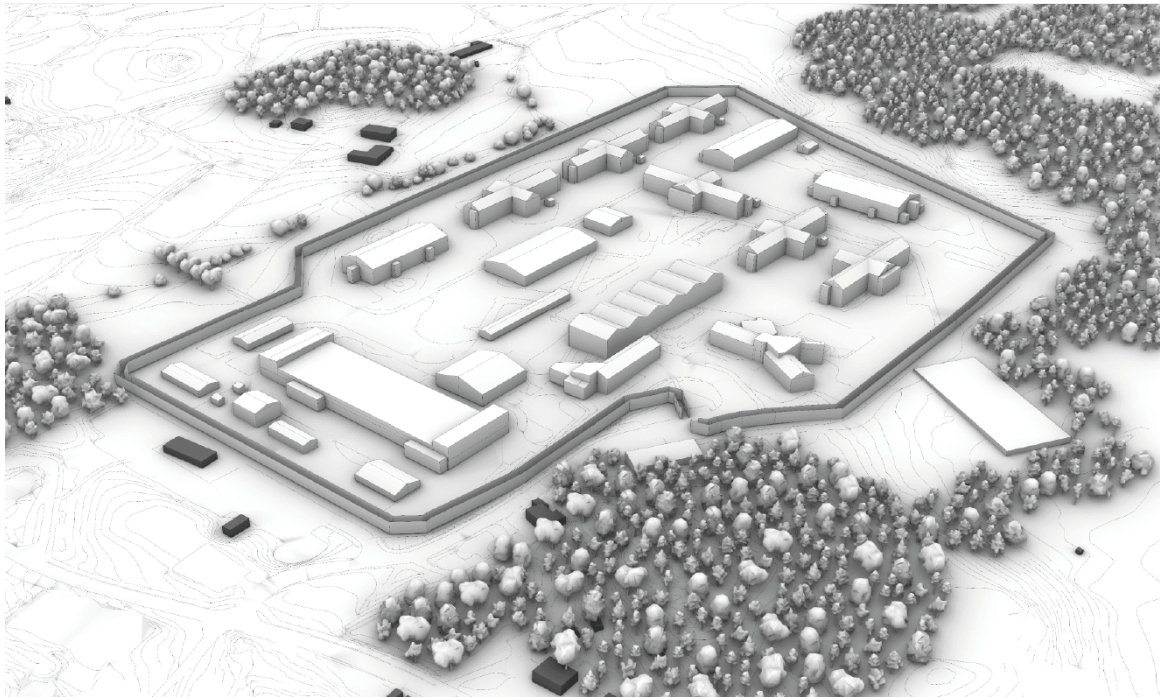
PLANBESKRIVNING

Samrådshandling 2023

Innehållsförteckning

INLEDNING	2
ÄRENDEINFORMATION	2
SAMMANFATTNING	3
HANDLINGAR	3
DETALJPLANENS SYFTE	4
BESKRIVNING AV DETALJPLANEN	4
BAKGRUND	4
PLANOMRÅDETS LÄGE, AVGRÄNSNING OCH MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN	4
HUVUDMANNASKAP	6
GENOMFÖRANDETID	6
PLANFÖRSLAGETS HUVUDDRAG	6
ÖVERVÄGANDEN SOM LIGGER TILL GRUND FÖR DETALJPLANENS UTFORMNING	13
MOTIV TILL DETALJPLANENS REGLERINGAR	18
PLANERINGSFÖRUTSÄTTNINGAR	22
BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN OCH TIDIGARE STÄLLNINGSTAGANDEN	22
SAMMANFATTNING AV INNEHÅLLET I PLANERINGSUNDERLAGEN	27
KONSEKVENSER	34
SÄRSKILT BESLUT OM BETYDANDE MILJÖPÅVERKAN	34
MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)	35
PÅVERKAN PÅ MILJÖMÅLEN	35
SOCIALA KONSEKVENSER OCH BARNPERSPEKTIV	36
GENOMFÖRANDEFRÅGOR	37
MARK- OCH UTRYMMESFÖRVÄRV	37
TEKNISKA FRÅGOR	38
EKONOMISKA FRÅGOR	47
ORGANISATORISKA FRÅGOR	47
PRÖVNING ENLIGT ANNAN LAGSTIFTNING I GENOMFÖRANDET	48
PLANERINGSUNDERLAG	50

Inledning

Figur 1: 3D-vy över möjlig utveckling av kriminalvårdsanstalten

Ärendeinformation

Planbeskrivning upprättad: 2023-11-24

Aktbeteckning: 2 -xxxx

Detaljplanens namn: Detaljplan för verksamheter vid Lillhagsvägen inom stadsdelen Skogome

Kommunens namn: Göteborgs Stad

Planstart: 2022-11-22

Detaljplanen är upprättad med standard planförfarande enligt PBL (2010:900, SFS 2014:900).

Diarienummer Stadsbyggnadsförvaltningen: SBF-2023-00444

Handläggare SBF: Mattias Nilsson

Tel: 031-368 18 78

mattias.nilsson@stadsbyggnad.goteborg.se

Handläggare SBF: Emelie Diep Olsson

Tel: 031-368 19 80

emelie.diep@stadsbyggnad.goteborg.se

Diarienummer Exploateringsförvaltningen: EXF-2023-01434

Handläggare EXF: Christian Bylin

Tel: 031-368 10 20

christian.bylin@exploatering.goteborg.se

Sammanfattning

Syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för kriminalvården att utöka sin kapacitet på Skogomeanstalten.

Planområdets läge

Planområdet ligger i Skogome, på Hisingen, ca 7 km norr om centrala Göteborg.

Planförslagets huvuddrag

Detaljplanen medger utökning av Skogomeanstaltens verksamhet för att inrymma fler klienter och möta samhällets krav på en utbyggd kriminalvård. Utökning av anstalten sker främst inom nuvarande fastighet men även en del jordbruksmark tas i anspråk. Området är inte tidigare planlagt och detaljplanen innehåller ingen allmän plats.

Överväganden som ligger till grund för detaljplanens utformning

Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner men delar av exploateringen sker på jordbruksmark. Detaljplanens avgränsning har anpassats för att minska intrånget på jordbruksmark. Skälen för att ianspråkta jordbruksmark bedöms kunna accepteras då kriminalvårdsanstalten är av samhällsviktigt intresse och utökningen sker intill redan befintlig anstalt. En lokaliseringsutredning har tagits fram och bilagts handlingarna (White, 2023). Den samlade bedömningen från utredningen, utifrån kriterierna uppsatta i översiktsplanen och jordbruksmarkens värde, är att ingrepp av ett utökat anstaltsområde har låg påverkan på aktuell jordbruksmark. En naturvärdesinventering och en fågel- och groddjursinventering (Tyréns 2023) har gjorts för att utreda detaljplanens påverkan på platsen. Tre biotopskyddade objekt kommer att påverkas till följd av detaljplanen. Med hjälp av kompensationsåtgärder bedöms ett genomförande av detaljplanen ha en mindre negativ påverkan. För miljöaspekterna risk och säkerhet, ljus, buller och grundvatten har planen bedömts medföra små negativa konsekvenser.

Handlingar

Planhandlingar

- Plankarta med planbestämmelser
- Grundkarta
- Illustration
- Planbeskrivning (denna handling)

Övriga handlingar

- Fastighetsförteckning (publiceras ej på Internet)

Planeringsunderlag

Sist i handlingen finns en referenslista med samtliga utredningar och andra planeringsunderlag som legat till grund för detaljplanens omfattning och utformning.

Detaljplanens syfte

Syftet med detaljplanen är att möjliggöra för kriminalvården att utöka sin kapacitet på Skogomeanstalten.

Beskrivning av detaljplanen

Bakgrund

Kriminalvården befinner sig idag i ett intensivt arbete med att möta det höga beläggningstrycket på landets anstalter och häkten. För att hantera platsbristen utökas Kriminalvårdens lokaler på flera olika sätt och fram till år 2031 planeras antalet ordinarie platser mer än fördubblas. Utvidgningen av Skogome kriminalvårdsanstalt är en del av denna utökning och Kriminalvårdens generaldirektör fattade i november 2018 beslut om att en kapacitetsökning ska ske.

Befintliga bostadshus på kriminalvårdsanstalten byggdes på 1950-talet och bedöms vara tekniskt uttjänta, varför de anses vara föremål för rivning. Då befintliga bostadshus rivs, samt att fler platser tillkommer, kommer kriminalvårdsanstalten att behöva utöka i storlek och markanspråk. Angränsande norr om anstalten finns jordbruksmark.

Specialfastigheter, som är ett statligt fastighetsbolag, ansvarar för utveckling och planering av Kriminalvårdsanstalten Skogome.

Planområdets läge, avgränsning och markägoförhållanden

Planområdet ligger i Skogome på Hisingen, ca 7 km norr om centrala Göteborg. Fastigheten omges av bostadsbebyggelse, skog och jordbruksmark. En stor del av marken inom planområdet används idag för den befintliga kriminalvårdsanstalten Skogome. Fastigheten angränsar i norr till en ca 10 hektar stort område med jordbruksmark och i söder till ett skogsområde. Inne i skogen söder om fastigheten finns även en fotbollsplan samt ett mindre koloniområde. Strax utanför fastighetsgränsen i sydväst ligger en ensam villa. Skogsmark på fastigheten avgränsar mot småhusområde i öster. I väster går fastighetsgränsen längs med Lillhagsvägen som passerar i nordsydlig riktning. Mellan

SAMRÅDSHANDLING

Lillhagsvägen och Skogomeanstalten pågår byggnation av Rättsmedicinalverket. Väster om Lillhagsvägen ligger Skogomeskolan och ett bostadsområde.

Planområdet omfattar ca 16 hektar och innefattar Skogomeanstalten och intilliggande mark. Specialfastigheter äger större delen av planområdet inom fastighet Skogome 2:2 men detaljplanen inkluderar också delar av fastighet Skogome 1:38 som ägs av kommunen.

För att möta samhällets krav på en utbyggd kriminalvård kommer den utökade Skogomeanstalten behöva rymma många fler klienter än dagens anstalt. Det bedöms vara mest lämpligt är att utgå från lokaliseringen av den befintliga kriminalvårdsanstalten i Skogome vid utökning av antal platser. Ur ett samhällsekonomiskt perspektiv är det ett mer resurseffektivt markutnyttjande att använda den anläggning som finns där redan idag, snarare än att hitta en helt annan lokalisering och därmed sprida ut Kriminalvårdens infrastruktur. Därmed har frågan om att kunna ta annan mark i anspråk vid prövning av jordbruksmark avgränsats till att omfatta kringliggande mark vid befintlig anstalt.

Fastighetsägare och rättighetshavare framgår av fastighetsförteckningen.

Figur 2: Ortofoto över centrala Göteborg med planområdet.

Figur 3: Ortofoto med planområdesgräns och fastighetsgränser

Huvudmannaskap

Detaljplanen innehåller ingen allmän plats.

Genomförandetid

Genomförandetiden är fem år från den dag då beslutet att anta planen vinner laga kraft. Fem år bedöms vara en rimlig tid för utbyggnad enligt planförslaget.

Under genomförandetiden har fastighetsägaren en lagstadgad rätt att bygga i enlighet med planen och detaljplanen får inte ändras, ersättas eller upphävas mot berörda fastighetsägares vilja. Ett undantag är dock om en ändring är nödvändig på grund av nya förhållanden av stor allmän vikt, vilka inte kunnat förutses vid planläggningen. Ett annat undantag är införande av fastighetsindelingsbestämmelser.

Efter genomförandetidens slut fortsätter planen att gälla tills kommunen tar fram en ny plan, ändrar eller upphäver gällande plan. Fastighetsägaren äger efter genomförandetidens slut ingen rätt till ersättning för förlorade rättigheter som fanns i den ursprungliga planen och som försvinner när den ursprungliga planen ändras, ersätts eller upphävs.

Planförslagets huvuddrag

Detaljplanen medger utökning av Skogomeanstaltens verksamhet för att inrymma fler klienter och möta samhällets krav på en utbyggd kriminalvård. Utökning av anstalten sker

mestadels på kvartersmark inom befintlig fastighet men en viss del jordbruksmark tas också anspråk. Området är inte tidigare planlagt och detaljplanen innehåller ingen allmän plats.

Bebyggelse

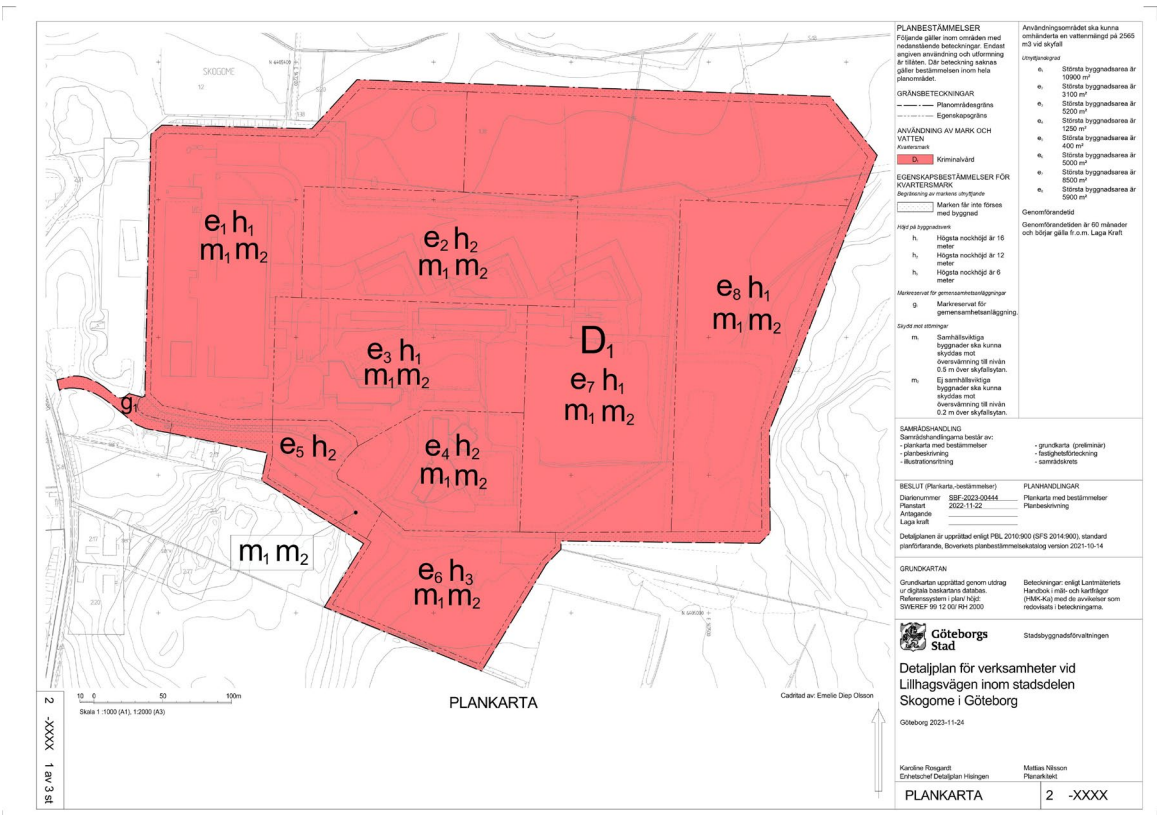
Detaljplanen ger möjlighet för utökning av funktioner som ingår i kriminalvårdens verksamhet. Inom användningen kriminalvård medges ny exploatering i form av 6 bostadshus (klientboende) i två till tre våningar, tvätteri, kontor, verksamhetsbyggnader samt parkeringsdäck. Detaljplanen medger totalt 40 250 kvm BYA (byggyta). I och med den nya bebyggelsen uppförs ett nytt stängsel, som består av ett inre och ett yttre stängsel (perimeterskydd).

Figur 4: Illustrationskarta (White, 2023)

Figur 5: Ortofoto över befintligt anstaltsområde, 2022.

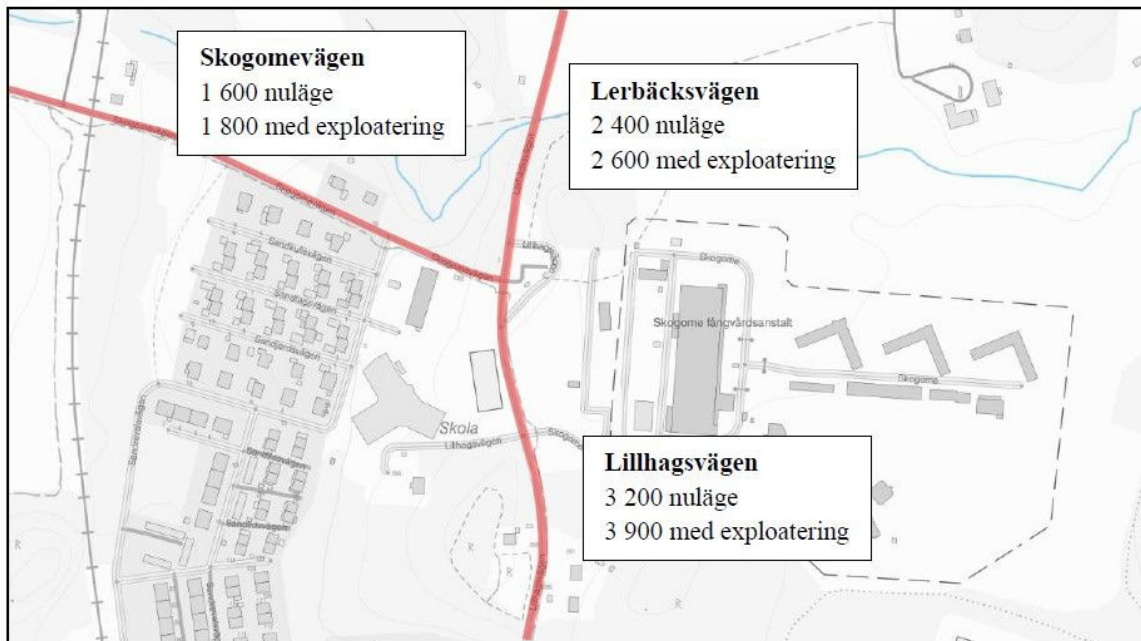
Figur 6: Plankarta som visar markanvändning och egenskapsbestämmelser inom planområdet. Hela planområdet (röd yta) omfattas kvartersmark för Kriminalvård.

Trafik, parkering, kollektivtrafik, tillgänglighet och buller

Ett trafik- och utformningsförslag har tagits fram och bilagts handlingarna (WSP, 2023). Det föreslås inga förändringar på det allmänna vägnätet utifrån detaljplanens påverkan.

Det finns kommunalt vägnät fram till planområdet och det är Lillhagsvägen som ansluter till anstaltsområdet. Inom anstaltsområdet finns inga vägar öppna för allmänheten.

Trafikmängden till och från området förväntas öka från 350 fordon till 1 300 fordon per vardagsdygn när både Rättsmedicinalverket och tillbyggnaden av Skogomeanstalten är färdigställda och tagna i bruk. Den tillkommande motortrafiken förväntas främst belasta Lillhagsvägen (70 %), men till viss del även Skogomevägen (15 %) och Lerbäcksvägen (15 %).

Figur 7: Trafikmängder i nuläget och med planerad bebyggelse, både inom och utanför detaljplanen (anstalten och Rättsmedicinalverket)

Cykelvägnätet är väl utbyggt kring planområdet med goda kopplingar söderut, mot centrala Göteborg. Det finns även gång- och cykelväg västerut, mot områdena Tuve och Tången. Däremot finns det inte kopplingar norrut, utan där hänvisas cyklister till blandtrafik. Behovet bedöms vara som störst söderut. Det finns goda förutsättningar att ta sig till planområdet med kollektivtrafik. Området trafikeras av busslinje 42, med ändhållplats Skogome. Bussen avgår var tionde minut mot Hjalmar Brantingsplatsen. Det har anlagts 268 bilparkeringsplatser och 80 cykelparkeringar. Det beräknade parkeringsbehovet i maxscenariot är 322 platser för bil och 90 för cykel. Hur troligt det är att detta maxscenario inträffar är i dagsläget svårt att bedöma men bygger nya direktiv om dubbelbeläggning på Kriminalvårdens anstalter. Tillgänglighetsanpassade parkeringar uppförs i direkt anslutning till entréer där behov finns. Det finns goda förutsättningar för att ta sig till Skogomeanstalten med kollektivtrafik eller cykel. Tillgängligheten anses vara god. En bullerutredning har utförts för området runt Skogomeanstalten i syfte att fastställa trafikbullersituationen och vilken inverkan på bullersituationen en utökad verksamhet på Skogomeanstalten beräknas få. Eftersom samtliga bostäder i området är byggda innan 1997 överskrids inte gränsvärdet för när bullerdämpande åtgärder bör

SAMRÅDSHANDLING

övervägas, varken i nuläget eller för prognosår 2045. Trafik till och från Skogomeanstalten beräknas inte orsaka att riktvärden för nya och äldre skolgårdar överskrids på större områden än vad som redan orsakas av buller från övrig trafik på skolgårdsytorna i området. Det finns en stor del av skolgården som kommer klara 50 dBA även i framtiden. Merparten av resten ligger med en ljudnivå upp till 52 dBA, förutom bollplanen som är placerad närmst vägen eftersom det är en mindre känslig aktivitet.

Service

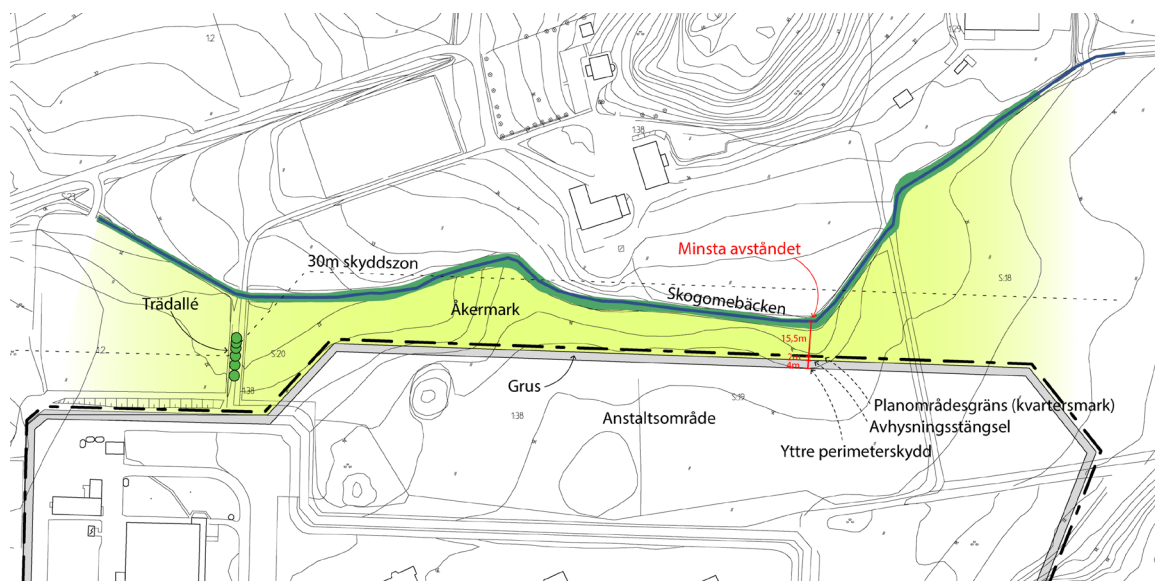
Inom planområdet finns ingen service. Närmast planområdet, väster om Lillhagsvägen finns kommunal service i form av en F-6 skola. Söder om anstalten, på ca 700 m avstånd, ligger Lillhagsparken med kommunal service med förskola och kommersiell service med restaurang och livsmedelsbutik. Inom anstaltens fastighet ligger ett större skogsområde som fungerar som rekreatiomsområde för närboende.

Naturmiljö och friytor

För att kartlägga de naturvärden som finns på platsen har en naturvärdesinventering och en fågel- och groddjursinventering utförts. Detta har gjorts över ett större område än detaljplanens avgränsning. Förslaget innebär att tre småbiotoper påverkas, två åkerholmar och en stenmur. För mer ingående beskrivning av naturmiljön i området läs under Sammanfattning av utredning eller direkt i utredningen (Naturvärdesinventering Skogome, Tyréns, 2022) (Fågel och groddjursinventering Skogome Tyréns 2023). Utöver inventeringarna har även en naturvårdsplan upprättats (Naturvårdsplan Anstalten Skogome, Ecogain 2021).

Naturmiljön i området påverkas främst norrut och österut. Norrut består naturmiljön av öppet landskap i form av jordbruksmark och österut finns skogbeväxt berg. Även söderut domineras naturmiljön av skog som begränsar kriminalvårdens möjlighet att utvidga sin verksamhet åt det hållet. Genom det öppna landskapet i norr rinner Skogomebäcken, bäcken omfattas inte av strandskyddet. Planförslaget har anpassats för att minska sin påverkan på jordbruksmarken och för att så långt det är möjligt, minska intrånget på Skogomebäckens strandzon. På den smalaste punkten är det 15,5 meter mellan anstaltens område och bäcken. Bedömningen är att det har sparats tillräckligt med yta för att det öppna landskapet inte ska delas upp och för att området fortsatt ska kunna fungera som betesmark.

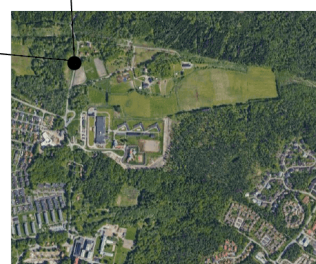
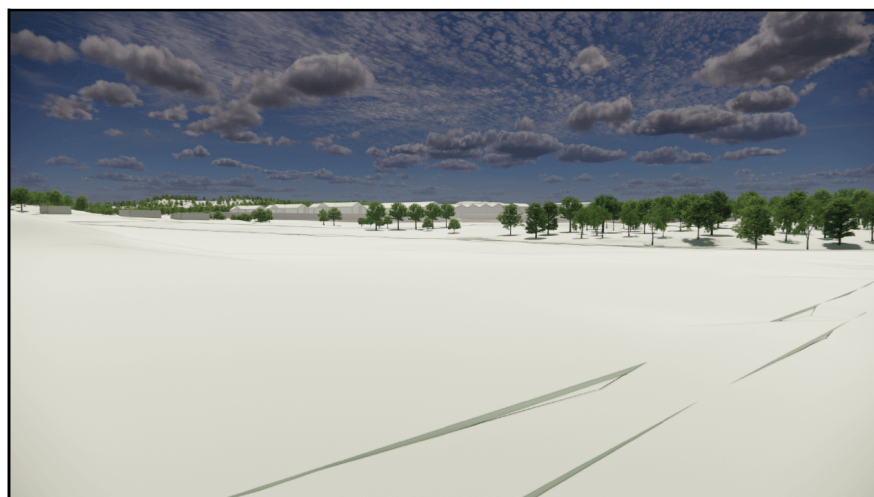
Behov av friytor för anstalten hanteras av kriminalvården inom sitt område på kvartersmarken som detaljplanen skapar.

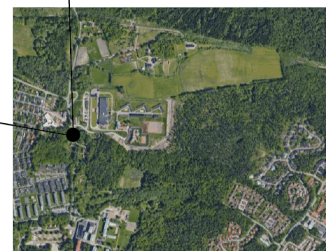
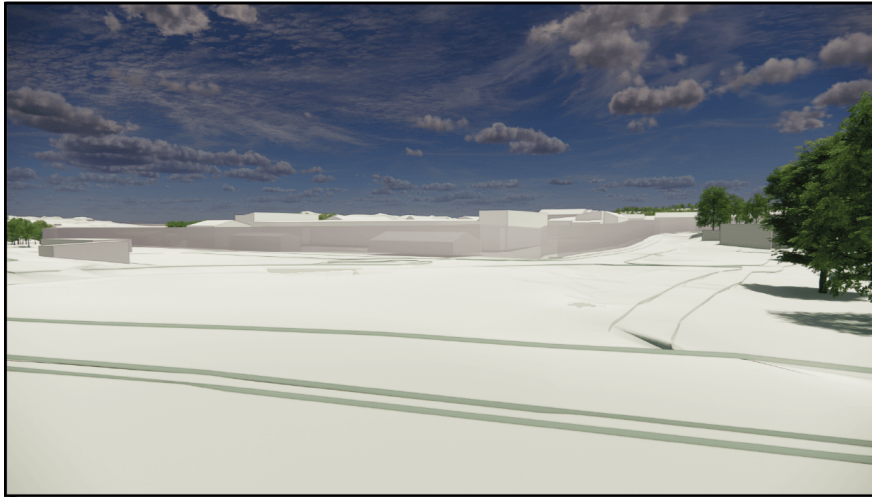
Figur 8: Kartbild som visar avstånd mellan Skogomebäcken och Kriminalvårdens område.

Landskapsbild

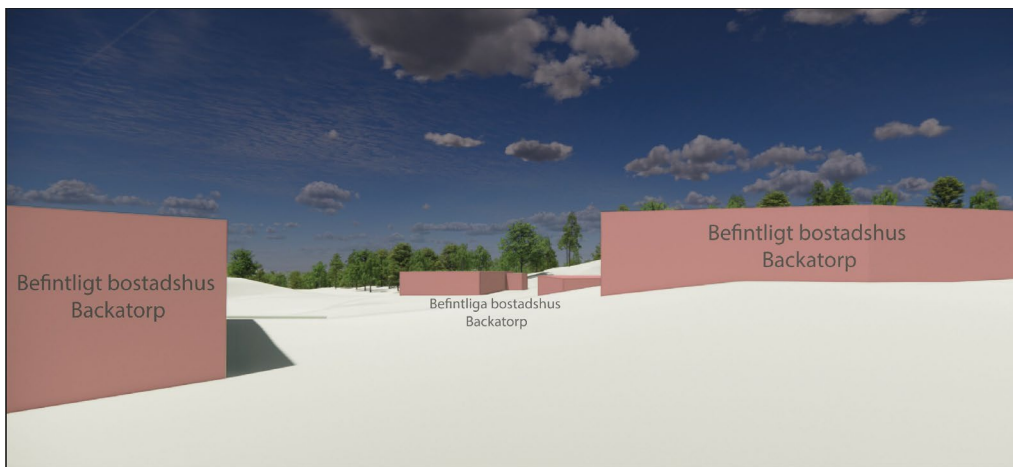
Detaljplanen reglerar ett antal höjder för ny bebyggelse som anpassas till befintliga byggnader på anstalten. De föreslagna byggnaderna kommer inte påverka landskapsbilden i någon större utsträckning, se vybilder nedan från Lillhagsvägen, Lerbäcksvägen och Båtsman Hisings gata.

Figur 9: Vy från Lerbäcksvägen (White arkitekter)

Figur 10: Vy från Lillhagsvägen (White arkitekter)

Figur 11: Vy från Båtsmans Hisings gata (White arkitekter)

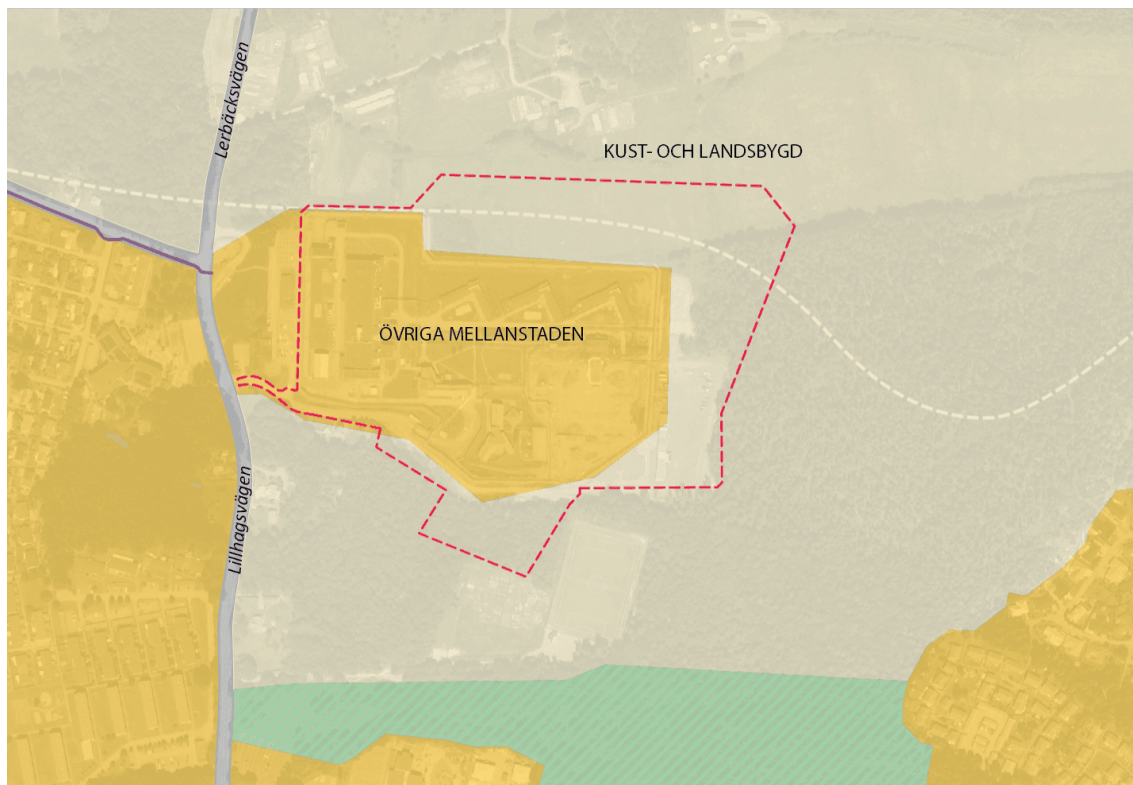
Sociala aspekter och åtgärder

Stadsbyggnadsförvaltningen arbetar med sociala konsekvensanalyser (SKA) och barnkonsekvensanalyser (BKA) i de flesta planarbeten. Att arbeta med SKA/BKA handlar om att inventera sociala aspekter och barnperspektiv och låta dessa bli en del av den fortsatta planeringen. Detaljplanen bedöms ha social komplexitetsnivå 1, den lägsta nivån enligt stadens bedömningskriterier av sociala komplexitetsnivåer. Därför har ingen SKA/BKA gjorts för denna detaljplan. Stadsbyggnadsförvaltningen ser inte att en utökning av anstalten skulle generera några målkonflikter utifrån det sociala perspektivet, då allmänheten inte har tillträde till området eller dess omedelbara närhet. Verksamheten ter sig anonym för kringboende och märks inte av särskilt mycket i vardagen.

Överväganden som ligger till grund för detaljplanens utformning

Översiktsplanen

Göteborgs stads översiktsplan godkändes av kommunfullmäktige den 19 maj 2022 och anger kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras. Den pekar ut en riktning för hur kommunen ska utvecklas på lång sikt samtidigt som den vägleder beslut här och nu. I Översiktsplanen ligger befintlig kriminalvårdsanstalt under markanvändning *Blandad stadsbebyggelse* inom *Övriga mellanstaden*. På områdena runt omkring befintlig anstalt anges *Kust- och landsbygd*. Kust- och landsbygden består till stor del av natur- och jordbruksområden med inslag av spridd bebyggelse. Detaljplanen överensstämmer med översiktsplanens intentioner men delar av exploateringen sker på jordbruksmark. I översiktsplanen anges att brukningsvärd jordbruksmark kan tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt, tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

Figur 12: Översiktsplanens markanvändningskarta. Röd linje visar planområdesgräns och hur den förhåller sig till översiktsplanens användningsområde. Ljusgult avser kust- och landsbygd och mörk gul avser övriga mellanstaden.

Ianspråktagande av mark för kust- och landsbygd

Norra delen av planområdet omfattas av jordbruksmark där översiktsplanen anger kust- och landsbygd. Rekommendationen är att ny bebyggelse endast bör tillkomma genom enstaka lokaliseringsprövningar och som tillskott till befintliga bebyggelsegrupper och på mark som redan är ianspråktagen. En lokaliseringsutredning har tagits fram där exploatering på jordbruksmark motiveras (White, 2023).

Anläggningen bedöms vara ett viktigt samhällsintresse för staden, regionen och även nationellt. Ett argument för föreslagen utbyggnad precis invid befintlig anläggning är att det har fördelar under byggtid, då befintlig anläggning behöver vara igång parallellt som den utökas. Bedömningen är att en utbyggnad av Skogome kriminalvårdsanstalt är ett samhällsviktigt behov som kan väga tyngre än de nackdelar för jordbrukslandskapet som förslaget innebär.

Jordbruksmark förtydligat i översiktsplanen

Enligt 3 kap. 4 § miljöbalken får brukningsvärd jordbruksmark tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk.

SAMRÅDSHANDLING

Åtgärder som försvårar eller förhindrar jordbruksverksamhet ska undvikas så långt som möjligt. Stor restriktivitet ska iakttas mot ny bebyggelse och nya anläggningar annat än sådana som har med områdenas funktion som jordbruksområden att göra. Vid ändrad användning ska en avvägning göras mellan intresset att bevara marken som jordbruksmark och intresset av att utnyttja den för andra ändamål. I avvägningen måste det framgå att det nya ändamålet är av väsentligt samhällsintresse och att alternativ som inte tar jordbruksmark i anspråk har utretts och funnits olämpliga.

Om byggande på jordbruksmark övervägs ska en samlad bedömning av ingreppet göras utifrån jordbruksmarkens värden enligt följande:

- Produktionsvärden
- Natur- och Kulturvärden
- Sociala värden
- Kretsloppsvärden/miljötjänster

Utredningsområde Kärra Skogome

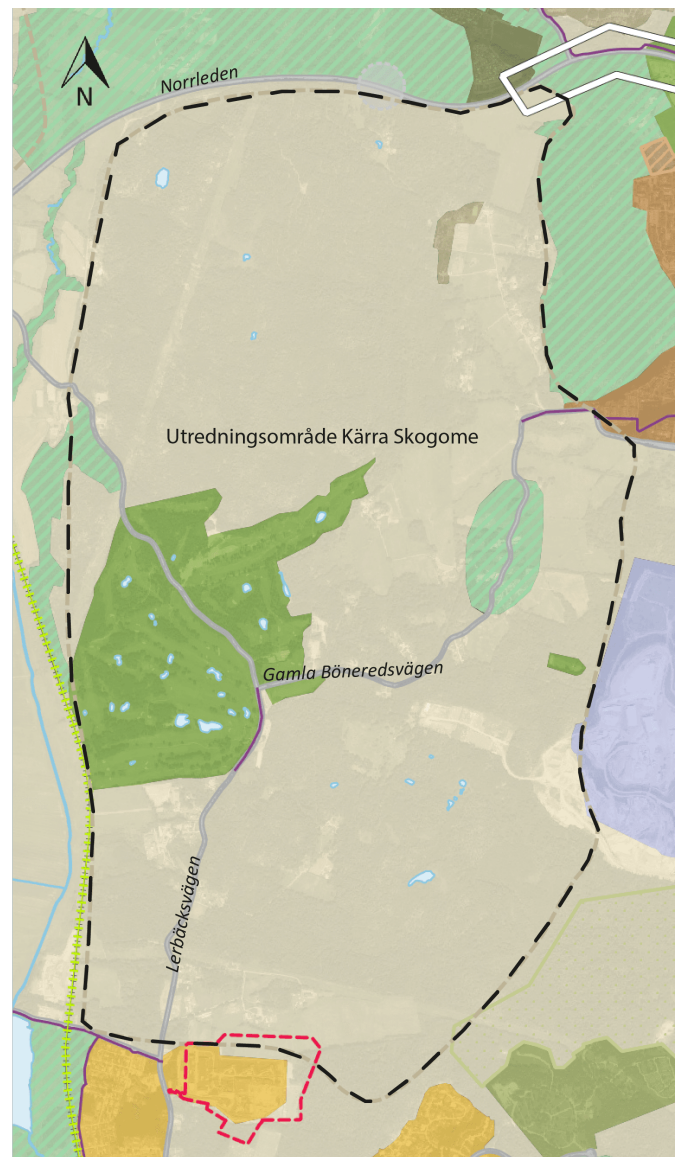
Genom norra delen av planområdet går gränsen för ett utredningsområde för blandad stadsbebyggelse som enligt översiktsplanen utgör en värdefull reserv för stadsutveckling framförallt på lång sikt.

Utvecklingsområdet kan bli aktuellt för utbyggnad på lång, medellång eller kort sikt beroende vad staden väljer eller hur behovet ser ut. Rekommendationen för utvecklingsområden är att det krävs fördjupat planeringsunderlag (fördjupning av översiktsplanen eller program) innan utbyggnad kan aktualiseras i området. Utbyggnaden av kriminalvårdens verksamhet är prioriterad och bedöms ha en obetydlig inverkan på utredningsområdet i stort som sträcker sig vidare 4 km norrut.

Figur 13: Översiktsplanens markanvändningskarta. Röd linje visar planområdesgräns och svart linje visar utredningsområdet.

Hushållning med mark- och vattenområden m.m.

Vid utarbetande av denna detaljplan har Stadsbyggnadsförvaltningen gjort en lämplighetsprövning enligt 2 kap. plan- och bygglagen samt en avvägning enligt 3 och 4 kap. miljöbalken. Vidare har detaljplanen prövats mot kommunens översiktsplan i enlighet med 5 § förordningen om hushållning med mark och vattenområden m.m.

SAMRÅDSHANDLING

En lokaliseringsutredning (White, 2023) har gjorts för att redovisa lämplig utökning av Skogome kriminalvårdsanstalt enligt Miljöbalken 3 kap 4 §. Lokaliseringsutredningen har utgått ifrån anstaltens befintliga läge och jämfört utökning utifrån olika lägen med hänsyn till verksamhetens krav. Expansionen föreslås ske åt två håll för att inte skapa en så långsträckt verksamhet utifrån befintliga miljöer och nedan listade verksamhetskrav:

- Så korta avstånd som möjligt
- God överblickbarhet och logistik för personalen
- Möjlighet att kunna separera olika klientflöden
- Goda möjligheter för klienterna till utevistelse
- Bra och tydliga flöden för besökare

Lokaliseringsutredningen syftade även till att utvärdera ingrepp på jordbruksmark. Med bedömningen att jordbruksmarken får tas i anspråk för utökning av anstalten.

Inga riksintressen eller andra områden med särskilda natur- eller kulturintressen berörs. Stadsbyggnadsförvaltningen bedömer att redovisad användning kan anses vara den från allmän synpunkt mest lämpliga utifrån planområdets förutsättningar och föreliggande behov. Planen bedöms inte medföra att miljö kvalitetsnormerna överskrids.

Ny koppling mellan Holmvägen och Tagenevägen

En utredning som inte är direkt kopplad till detaljplanen har tagits fram med syfte att studera möjligheter att anlägga en ny vägkoppling mellan Holmvägen och Tagenevägen (Plan- och profilstudie Holmvägen-Tagenevägen 2022-12-09). Utredningen visar vilka sträckningar som är möjliga. En av sträckningarna passerar direkt norr om Skogomeanstalten, se inringat område i figur 14 nedan. Detaljplanen försvårar eller utesluter möjligheten att anlägga en ny vägkoppling direkt norr om dagens anstalt. Stadsbyggnadskontorets strategiska avdelning har bedömt att sträckningen inte är ett av de troligaste alternativen om en utbyggnad av vägen blir verklighet i framtiden.

Figur 14: Kartbild som visar flera olika korridorer för framtida koppling mellan Holmvägen och Tagenevägen.

Jordbruksmark

Ett genomförande av detaljplanen innebär att jordbruksmark tas i anspråk. Enligt översiktsplanen ska det göras en samlad bedömning av föreslaget ingrepp på jordbruksmark enligt dess produktionsvärde, natur- och kulturvärde, sociala värden samt kretsloppvärden och miljötjänster, vilket också är bakgrunden till att lokaliseringsutredningen tagits fram. Av miljöbalken 3 kap 4 § framgår att brukningsvärd jordbruksmark av nationellt intresse får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att ta annan mark i anspråk.

Den samlade bedömningen från lokaliseringsutredningen och utifrån kriterierna uppsatta i översiktsplanen är att ingrepp av ett utökat anstaltsområde har låg påverkan på aktuell jordbruksmark. Utifrån bedömningen framgår det att jordbruksmarken redan idag präglas av Skogomeanstalten och att merparten av de befintliga värdena – så som de natur- och kulturvärden som bäcken och allén utgör – fortfarande kan bibehållas vid en utökning. Den största konsekvensen bedöms bli en måttliga påverkan på jordbrukets kretsloppsvärden och miljötjänster.

Utifrån miljöbalken har lokaliseringsutredningen svarat på om aktuell mark är brukningsvärd jordbruksmark, om den aktuella marken behövs för att tillgodose ett väsentligt samhällsintresse och om behovet kan tillgodoses från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Ställningstaganden redovisas under rubrikerna nedan.

Brukningvärd jordbruksmark

Bedömningen utifrån lokaliseringsutredningen är att området norr om anstalten som ianspråk tas består av brukningvärd jordbruksmark. Rättspraxis är att jordbruksmark som brukas, oavsett om och hur den brukas, är brukningvärd i lagens mening. För att jordbruksmark ska klassas som brukningvärd krävs att marken har brukats i närtid och att den ska ingå i ett sammanhängande jordbrukslandskap som brukats. Från Lantmäteriets kartdatabas över äldre kartor i området går det tydligt att urskilja att aktuell jordbruksmark varit i bruk under en lång tid, samt att den ingår i ett sammanhängande jordbrukslandskap.

Väsentligt samhällsintresse

Kriminalvårdsanstalten bedöms vara ett väsentligt samhällsintresse ur flera aspekter. Kriminalvårdens arbete är en förutsättning för vårt öppna samhälle och har ett statligt formulerat ansvar att göra samhället säkrare och tryggare, vilket genomförs genom att omhänderta brottsdömda och genom systematiskt och kontinuerligt arbete med att stötta de intagna till ett liv utan brott efter avtjänat straff. Kriminalvården är en beredskapsmyndighet enligt Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) sedan 1 oktober 2022. Det innebär att myndigheten har särskild betydelse för samhällets civila beredskap. Myndigheten ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

SAMRÅDSHANDLING

Ta annan mark i anspråk

Olika lokaliseringsalternativ har utretts utifrån verksamhetens behov och utifrån påverkan på skog- och jordbruksmark och på befintlig bebyggelse. Bedömningen utifrån utredningen är att anstalten lämpligen utökas åt två håll, norr och öst (inom perimeterskydd) för att uppfylla verksamhetens krav och med hänsyn till befintliga miljöer.

Mer ingående beskrivning av lokaliseringsutredningen (White, 2023) finns under *Sammanfattning av innehållet i planeringsunderlagen*.

Prövning enligt annan lagstiftning under planprocessen

Ansökan om biotopskyddsdispens har gjorts av Exploateringsförvaltningen. Dispensansökan avser två åkerholmar och en stenmur som påverkas av detaljplanen som omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11 §.

En undersökning om betydande miljöpåverkan enligt miljöbalken 6 kap. 6 § har genomförts under planprocessen och redovisas i avsnittet *Konsekvenser*.

Motiv till detaljplanens regleringar

Nedan redovisas motiven till de enskilda regleringarna i detaljplanen. Samma planbestämmelse kan användas på flera ställen i planen med samma motiv eller med olika motiv. Redovisningen är ett krav enligt Boverkets föreskrifter och allmänna råd om planbeskrivning (BFS 2020:8) och gäller detaljplaner som påbörjas efter den 31 december 2021.

Användningsbestämmelser för kvartersmark

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering	Läge i kartan
D ₁	Kriminalvård	Befintlig verksamhet är kriminalvård. Användningen preciseras för att säkra att utökning av området får samma användning.	Hela planområdet.

Egenskapsbestämmelser

Beteckning	Bestämmelse	Motiv till reglering	Läge i kartan
(symbol)	Markens får inte förses med byggnad.	Bestämmelsen syftar till att begränsa byggrätt och säkerställa skyddsavstånd för yttre stängsel.	Motivet gäller samtliga förekomster.
h ₁	Högsta nockhöjd är 16 meter.	Bestämmelsen syftar till att reglera höjden för byggnation inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
h ₂	Högsta nockhöjd är 12 meter.	Bestämmelsen syftar till att reglera höjden för byggnation inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
h ₃	Högsta nockhöjd är 6 meter.	Bestämmelsen syftar till att reglera höjden för byggnation inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
g ₁	Markreservat för gemensamhetsanläggning.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa tillgänglighet till befintlig fastighet	Motivet gäller där bestämmelse anges
e ₁	Största byggnadsarea är 10900 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₂	Största byggnadsarea är 3100 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₃	Största byggnadsarea är 5200 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är	Motivet gäller samtliga förekomster.

SAMRÅDSHANDLING

		acceptabel inom egenskapsområdet.	
e ₄	Största byggnadsarea är 1250 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₅	Största byggnadsarea är 400 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₆	Största byggnadsarea är 5000 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₇	Största byggnadsarea är 8500 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
e ₈	Största byggnadsarea är 5900 m ² .	Bestämmelsen syftar till att reglera hur stor byggrätt som är acceptabel inom egenskapsområdet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
m ₁	Samhällsviktiga byggnader ska kunna skyddas mot översvämning till nivån 0.5 m över skyfallsytan.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att samhällsviktiga byggnader inte kommer till skada vid skyfall. Ibland säkerställs detta med exakta höjder utifrån nollplanet. I det här fallet är det inte lämpligt eftersom det skulle kräva att varje byggnad	Motivet gäller samtliga förekomster.

SAMRÅDSHANDLING

		klassificeras på förhand vilket leder till en olämplig detaljstyrning av kriminalvårdens verksamhet.	
m ₂	Ej samhällsviktiga byggnader ska kunna skyddas mot översvämning till nivån 0.2 m över skyfallsytan.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att byggnader inte kommer till skada vid skyfall. Ibland säkerställs detta med exakta höjder utifrån nollplanet. I det här fallet är det inte lämpligt eftersom det skulle kräva att varje byggnad klassificeras på förhand vilket leder till en olämplig detaljstyrning av kriminalvårdens verksamhet.	Motivet gäller samtliga förekomster.
m ₃	Användningsområdet ska kunna omhänderta en vattenmängd på 2565m ³ vid skyfall.	Bestämmelsen syftar till att säkerställa att skyfallsregn omhändertas.	Siffran gäller för hela användningsområdet totalt.

Planeringsförutsättningar

Planeringsförutsättningarna är de förutsättningar på platsen och i omgivningarna som har haft betydelse för planens utformning och omfattning.

Med planeringsunderlag avses faktabetonat material som kommunen använder som underlag i detaljplaneringen. Det kan vara olika former av inventeringar, uppgifter om mark- och grundförhållanden, trafikförhållanden, VA-försörjning, ägostruktur, befintliga planförhållanden eller statistiska uppgifter.

I det här avsnittet redovisas en sammanfattning av innehållet i planeringsunderlaget och vilka slutsatser som varit relevanta för detaljplanens utformning och omfattning.

Befintliga förhållanden och tidigare ställningstaganden

Översiktsplan för Göteborg, antagen av kommunfullmäktige 2022-05-19, anger för planområdet markanvändningarna blandad stadsbebyggelse i övriga mellanstaden samt kust- och landsbygd. Inriktningen för övriga mellanstaden som helhet är att komplettera så att det inom blandad stadsbebyggelse ryms bostäder, kontor, samhällsservice, handel och andra anläggningar för service. Kompletteringar inom området ska ske så att bostäder, service och arbetsplatser även fortsättningsvis blandas. Rekommendation för områden inom kust- och landsbygd är att natur-, kultur- och friluftvården ska värnas. Ny bebyggelse bör endast tillkomma genom enstaka lokaliseringar och som tillskott till befintliga bebyggelsegrupper och på mark som redan är ianspråktagen.

Detaljplanen följer översiktsplanens intentioner.

För området finns ingen gällande detaljplan men historiskt sett har fastigheten använts för jordbruk. Innan anstalten byggdes år 1957 bestod området helt av mer eller mindre öppen åkermark. I samband med att anstalten vuxit har andelen jordbruksmark successivt minskat och försvunnit till förmån för byggnader, vägar, parkeringar och anlagda grönytor.

Planområdet utgörs idag huvudsakligen av kriminalvårdsanstaltens verksamhet. Utöver anstalten är platsen glesbebyggd och närmsta marken är jordbruksmark och skogsmark. Väster om området går Lillhagsvägen, bebyggelsen är glest utspridd och blandad. Det är lantbruk, villor och skola.

Området omfattas inte av strandskydd, Natura 2000 eller riksintressen. Stenmur och åkerholmar inom området omfattas av generella biotopskydd.

Mark, vegetation och fauna

Naturförhållanden

Planområdet ligger i Skogome på Hisingen och omges av bostadsbebyggelse, skog och jordbruksmark. Fastigheten angränsar i norr till ett ca 10 hektar stort område med jordbruksmark och i söder till ett skogsområde. Vid skogen söder om fastigheten finns

SAMRÅDSHANDLING

även en nyanlagd fotbollsplan samt ett mindre koloniområde. Strax utanför fastigheten i sydväst ligger en ensam villa med utsikt mot anstaltsområdet. Öster om anstaltsområdet finns skogsbeklädd kuperad terräng. På andra sidan skogen tar ett sammanhängande villaområde vid. I väster går fastighetsgränsen längs med Lillhagsvägen som passerar i nordsydlig riktning.

Det inhägnade anstaltsområdet är ca 8 hektar och består av byggnader, anlagda ytor och grönytor (framför allt gräsmattor med enstaka träd). Stora delar av fastigheten Skogome 2:2., framförallt i östra halvan, utgörs av gallrad blandskog där tall, ek och vårtbjörk dominerar trädskiktet. Skogens övre ålder är i regel 70-90 år. I öst och sydvästlig riktning återfinns fastmarksområden med berg. Marken i området är relativt flack med en svag lutning från +37,5 i väster ner mot +35,3 i öster (RH2000).

Historiskt har en stor del av fastigheten använts för jordbruk. Innan första etappen av anstalten byggdes år 1957 bestod området av mer eller mindre öppen åkermark.

Naturvärden

En naturvärdesinventering har tagits fram och bilagts handlingarna (Tyréns, 2022). De naturvärden som identifierats i närheten av planområdet är främst knutet till vattendraget (Skogomebäcken) i den norra delen. Vattendraget utgör biflöde till Kvillen samt omgivande strandvegetation och har naturvärdeklass 3 - påtagligt naturvärde och bedöms inneha visst biotopvärde. Vattendraget bedöms hysa visst artvärde då det är påtagligt artrikare än den omgivande landskapet. Det finns också vissa naturvärdesobjekt inom planområdet knutna till de lövträdsdominerande delarna av skogsmarken med naturvärdeklass 4 - visst naturvärde.

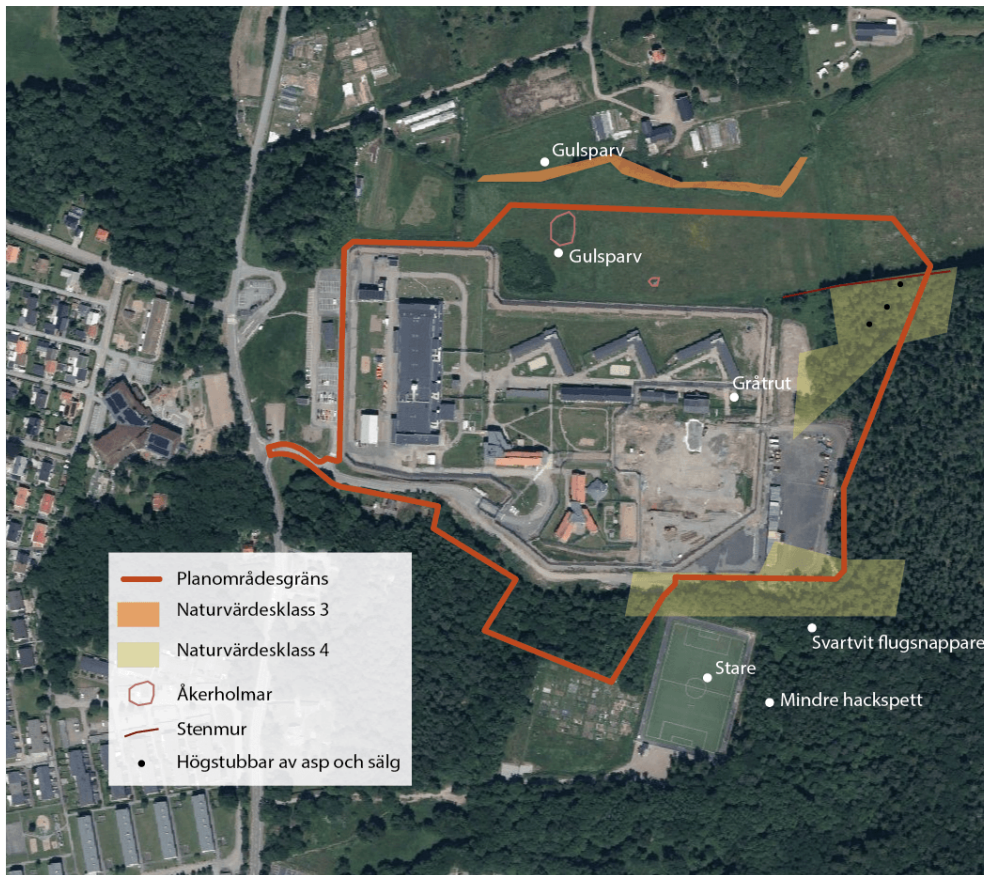
Inom planområdet hittades tre biotopskyddsobjekt som har skydd enligt miljöbalken 7 kap 11§, en stenmur och två åkerholmar.

Värdeelement som påträffades utgjordes av tre högstubbar som utgör potentiella boträd för mindre hackspett.

Inventeringsresultat arter

Vid en fågel och groddjursinventering (Tyréns, 2023) observerades fem rödlistade arter, av dessa bedömdes gulsparv häcka inom planområdet. Överflygande eller födosökande individer som observerades var gråtrut och stare . Utanför planområdet observerades revirhävande individer av svartvit flugsnappare och mindre hackspett.

Inga groddjur eller lämpliga leklokaler för groddjur observerades vid något av de två besöken.

Figur 15: Naturvärden

Fornlämningar och kulturhistoria

En arkeologisk utredning har gjorts (WSP, 2022) och bilagts handlingarna. Utredningen visar att inga särskilt påfallande kulturhistoriska lämningar inom planområdet. Utmed delar av fastighetsgränsen finns stenmurar som vittnar om att marken tidigare brukats för jordbruk. En registrerad fornlämning ligger strax utanför planområdet. Det är en gammal bytomt "Skogome gamla tomt", som bland annat har rester av husgrunder och stenmurar.

Länsstyrelsen bedömer att det inte finns något ytterligare behov av arkeologiska utredningar inom ramen för detaljplanarbetet med nuvarande avgränsning.

Figur 16: Fornlämning intill planområdet

Sociala förutsättningar

Utbyggnaden innebär att anstalten mer än fördubblar sin intagningskapacitet, att fler byggnader och områdesbegränsningar tillkommer samt att mer mark runt befintlig anläggning ianspråkats vilket kan förstärka områdets verksamhetskaraktär och Skogomes identitet som ett område för fängvård. Inga naturliga gångstråk eller rörelsemönster kopplar an till aktuellt jordbruksområde. Området är upplevelsemässigt redan idag starkt präglad av kriminalvårdsanstalten. Jordbruksmarken bedöms inte vara särskilt socialt värdefull då den inte inbjuder till vistelse eller sociala aktiviteter, samt att anstaltens höga stängsel och utformning kan ha en avvisande effekt och ge känslor av obehag och otrygghet. Mark norr om Skogomebäcken används idag för småskalig odling, med högt socialt värde. Skogomebäcken och trädallén kan fortsatt utgöra naturliga avgränsningar mot dessa odlingsmarker vid en utökning av anstaltsområdet. Aktuell jordbruksmark anses hysa lågt socialt värde och ingreppet bedöms således ha låg påverkan på sociala värden.

Utanför planområdet men inom fastigheten (Skogome 2:2) erbjuds sociala värden i form av ett flertal vältrampade stigar i de skogklädda delarna: Många boende i villakvarteret öster om fastigheten nyttjar stigarna för att bland annat rasta sina hundar och motionera. Ett par eldstäder finns i de västra delarna av skogen, närmare anstalten, och erbjuder möjlighet till eldning och grillning.

Trafik, parkering, kollektivtrafik och tillgänglighet

Det finns ett utbyggt vägnät, cykelnät samt kollektivtrafik på platsen idag och det finns kommunalt vägnät fram till planområdet. Lillhagsvägen, Lerbäcksvägen och Skogomevägen är kommunala vägar. Utöver den verksamhet som planeras i detaljplanen ska Rättsmedicinalverket uppföra en ny byggnad mellan Skogomeanstalten och Lillhagsvägen. Trafikmängden, cykeltrafik och kollektivtrafik förväntas således öka. Detaljplanen bedöms inte skapa behov av åtgärder på det befintliga vägnätet.

Ett trafik- och utformningsförslag har tagits fram och bilagts handlingarna (WSP, 2023).

Gång- och cykel

Det finns goda förutsättningar att ta sig till planområdet med cykel. Det behövs inga åtgärder för att utveckla cykelvägnätet. Exploatören bör skapa goda förutsättningar för den som cyklar att parkera cykeln vid målpunkten. Placering av cykelparkering är viktig och bör vara lättåtkomlig, överblickbara och undvika konfliktpunkter mellan cykeltrafik och biltrafik. I dagsläget finns 20 cykelparkeringar och planeras utöka med 60 platser enligt Mobilitets- och parkeringsutredningen (WSP, 2024).

Kollektivtrafik

Det finns goda förutsättningar att ta sig till planområdet med kollektivtrafik. Hållplatsen Skogome ligger vid Specialfastigheters fastighetsgräns. Detaljplanen föranleder inga förändringar av linjedragning eller hållplatslägen.

Tillgänglighet

Skogomeanstalten har i nuläget 2 tillgänglighetsanpassade parkeringar. Efter utökningen av verksamheten kommer det att finnas 3 tillgänglighetsanpassade parkeringar. Den närliggande hållplatsen är tillgänglighetsanpassad och det finns möjlighet att ta sig från hållplatsen till verksamhetens infart utan att behöva passera några kanter, nivåskillnader eller branta lutningar.

Teknisk försörjning

Vatten och avlopp

Planområdet är försörjt med allmänt VA-ledningsnät.

Övrig teknisk försörjning

Elnätet i området är väl utbyggt och innan detaljplanen planeras kapaciteten till anläggningen öka för att täcka utökningen av anstalten. Detsamma gäller fjärrvärme.

Dagvatten och skyfall

Dagvatten från fastigheten innanför perimeterskyddet avleds idag via diken i öst och dagvattenledningar som har utlopp i Skogomebäcken norr om planområdet. Bäckens ägs av en samfällighet där fastigheten Skogome 2:2 är medlem. Från Skogomebäcken rinner

SAMRÅDSHANDLING

vattnet vidare till recipienten Kvillen. Dagvatten från fastigheten utanför perimeterskyddet avleds via dagvattenledningar som har utlopp i ett dike sydost om området, vilket sedan leder till Kvillebäcken som är recipient.

Utredning pågår för att avleda dagvatten från fastigheten i kommunal regi via skogomebäcken i norr.

Sammanfattning av innehållet i planeringsunderlagen

Sammanfattning av naturvärdesinventering

En naturvärdesinventering (NVI) har tagits fram och bilagts handlingarna (Tyréns, 2022). Utredningen syftar till att beskriva och värdera naturmiljöer av betydelse för biologisk mångfald inom ett avgränsat område. Naturvärdesinventeringen innehåller avgränsning av området, naturvärdesklassningar, objektbeskrivningar, artlistor med noterade naturvårdsarter och skyddade arter. Inventeringarna föregicks av en förstudie av befintlig kunskap om områdets naturvärden. Fältinventeringar utfördes enligt Svensk standard SS 199000:2014. Inventeringen utfördes med följande tillägg enligt standarden:

- Värdeelement, särskilt fokus på potentiella boträd för mindre hackspett
- Naturvärdesklass 4
- Generellt biotopskydd

Fältinventeringar utfördes 14 maj 2022 och inventeringsområdet omfattar 10 hektar och består av ungefär hälften skogsmark och hälften öppen mark. Inventeringen visade att det finns påtagliga naturvärden, främst knutna till vattendraget i norra delen av området. Det finns också vissa naturvärden knutna till de lövträdsdominerade delarna av skogsmarken. Totalt avgränsades tre naturvärdesobjekt, varav ett med naturvärdesklass 3 – påtagligt naturvärde och två med naturvärdesklass 4 – visst naturvärde, dessa utgörs av björk- och aspdominerande lövskogsområden.

Värdeelement som påträffades utgjordes av tre högstubbar som utgör potentiella boträd för minde hackspett.

I de öppna markerna hittades flera biotopskyddsobjekt, småbiotoper som har skydd enligt miljöbalken 7 kap 11§. Småbiotoperna utgjordes av en allé, småvatten, stenvägg och åkerholmar. Tre biotopskyddsobjekt påverkas av detaljplanen, en stenvägg och två åkerholmar. När dessa påverkas krävs det dispens från biotopskyddet.

Naturvårdsarter som påträffades var svartvit flugsnappare och grönsångare, båda rödlistade i hotkategori NT, den lägsta kategorin. Vid exploatering av området bedöms båda arterna kunna hitta alternativ häckningsplatser i närområdet. En skyddsåtgärd utifrån fågelförekomsterna är att undvika avverkning av skog under fåglarnas häckningstid.

Sammanfattning av fågel- och groddjursinventering

En fågel- och groddjursinventering har tagits fram och bilagts handlingarna (Tyréns, 2023). Inventeringsområdet omfattar 10 hektar och består av ungefär hälften skogsmark och hälften öppen mark. Området har tidigare inventerats med avseende naturvärden (Tyréns, 2022) där rödlistade fåglar observerades.

Fältinventeringen gjordes vid två tillfällen, mitten av april och mitten av maj. Totalt observerades 28 fågelarter, av dessa bedömdes 19 ha trolig häckning inom inventeringsområdet. Fem rödlistade arter observerades, av dessa bedömdes gulsparv häcka inom planområdet. Arten är vanlig i regionen och bedöms ha gott om alternativa habitat i närområdet. Inga särskilda skyddsåtgärder bedöms vara nödvändiga.

Överflygande eller födosökande individer som observerades var gråtrut och stare. Gråtrut observerades inom planområdet och stare utanför planområdet. Utanför planområdet observerades också revirhävdande individer av svartvit flugsnappare och mindre hackspett. Fågelfaunan innefattar vanligt förekommande arter som är typiska för de miljöer som finns inom inventeringsområdet. Inga groddjur eller lämpliga leklokaler för groddjur observerades vid något av de två besöken.

Vid kommande exploateringar i området bör vissa generella hänsyn och skyddsåtgärder vidtas för att undvika negativ påverkan på fågelfaunan. I skogsområdet bör inga avverkningar göras under fåglarnas huvudsakliga häckningstid. När skogsområden avverkas bör holkar sättas upp i närliggande skogsområden.

Sammanfattning av lokaliseringsutredning

En lokaliseringsutredning (White, 2023) har gjorts för att redovisa lämplig utökning av Skogome kriminalvårdsanstalt och utvärdera ingrepp på jordbruksmark i enlighet med Miljöbalken. I utredningen har olika lokaliseringalternativ utretts utifrån verksamhetens behov och minst påverkan på skog- och jordbruksmark samt befintlig bebyggelse.

Ingreppet på jordbruksmark bedöms ha lågt värde enligt Översiktsplanens kriterier, samt att det enligt lokaliseringsspektivet även är fördelaktigt utifrån verksamhetskraven. Den samlade bedömningen i denna utredning är att jordbruksmarken får tas i anspråk för anstaltens expansion.

Den samlade bedömningen utifrån lokaliseringalternativen är att expansionen bör ske åt nord och åt öst med hänsyn till befintliga miljöer och rådande verksamhetskrav.

Sammanfattning av geoteknik- och markmiljöutredning

Geotekniska sonderingar och provtagningar har gjorts i syfte att kartlägga områdets geotekniska förutsättningar (Projekterings PM Geoteknik och Teknisk PM Geoteknik, WSP 2023).

Geoteknik

Generellt består jordlagerföljden för delarna av planområdet innanför det yttre perimeter skyddet (YPS) överst av fyllning ovan lera vilandes på friktionsjord och berg alternativt fyllning ovan friktionsjord på berg. Djup till berg varierar ungefär mellan ca 3 m och ca

SAMRÅDSHANDLING

22 m i undersökta punkter. I nordlig riktning minskar djup till berg och ansluter till ytor med uppstickande berg strax norr om det yttre perimeterskyddet (YPS). Djupet ökar därefter på nytt i riktning mot bäcken i norr.

De norra delarna av utredningsområdet, utanför YPS, består av åkermark där jordlagerföljden består av ett tunt lager mulljord ovan torrskorpelera. Torrskorpan överlagrar siltig lera ovan friktionsjord på berg. Leran har en mäktighet mellan 2 och 12 meter, där lerlagret är tunt består hela jordprofilen av torrskorpa. Kvikklara har påträffats i de östra delarna av området, inom YPS, på nivåer djupare än +27,5.

Stabilitetsförhållandena inom området bedöms vara tillfredställande om framtida tung bebyggelse grundläggs på ett sätt så att laster inte tillförs marken, förslagsvis genom pågrundläggning. Vidare har en känslighetsanalys utförts i syfte att studera hur ett förhöjt portryck påverkar stabiliteten för området. I beräkningen har grundvattenytan höjts till markytan i hela jordprofilen, vilket i detta fall anses vara rimligt med hänsyn till utförda observationer och jordlagerföljd. Beräkningar visar att släntstabiliteten mot bäcken i norr inte är känslig för ett förhöjt portryck och att den globala stabiliteten inte påverkas nämnvärt.

Leran i området är normal till svagt överkonsoliderad och vid belastning kan både konsolideringssättning och krypsättning uppstå. Vidare kan fyllningen vara ojämnt packad vilket kan orsaka differentialsättningar. Delar av fyllningen har även ett organiskt innehåll vilket medför att den är sättningskänslig och således behöver omhändertas vid byggnation. Jorddjupet inom planområdet varierar dessutom med uppstickande grunda områden med berg, vilket även påverkar sättningsförhållanden. Detta behöver beaktas i framtida skeden för att undvika ojämna sättningar.

Utförd bergteknisk kartering visar att det saknas förutsättningar för bergras och blocknedfall både för befintliga och planerade förhållanden inom och i anslutning till planområdet. Inga åtgärder anses således krävas.

Kompletterande undersökning med avseende på geoteknik bedöms ej krävas för fortsatt utredning av detaljplan.

Markmiljö

Resultatet av genomförda analyser av jord visar att föroreningshalterna i 82 % av de hittills 68 stycken analyserade jordproven inom planområdet ligger under riktvärden för känslig markanvändning (KM). Något generellt saneringsbehov bedöms därmed inte föreligga med anseende på planerad markanvändning.

Undantaget är inom några delar av fastigheten där synliga rester av byggavfall gått att urskilja i det ytliga (ner till ca 0,5 meters djup) fyllnadsmaterialet i samband med schaktning. Här har föroreningar i form av PCB, metaller och petroleumämnen påträffats i halter över riktvärden för Mindre känslig markanvändning (MKM) i några av jordproven. I leran under fyllnadsmaterialet har inga föroreningar i halter över KM uppmätts. Skräpig och förorenat fyllnadsmaterial har gått att sortera ut från ej förorenat fyllnadsmaterial och körts till mottagningsanläggning för förorenad jord.

I grundvattnet har inga halter av föroreningar uppmätts som bedöms innebära några miljö- eller hälsorisker. Det ytliga grundvattnet står dock mycket högt inom fastighetens

SAMRÅDSHANDLING

östra delar och vid länshållning bedöms grumling kunna innebära problem vid utsläpp till recipient eller dagvatten.

Under förutsättning att fortsatt exploatering inom planområdet genomförs enligt den §28 anmälan som är godkänd av Miljöförvaltningen i Göteborg bedöms det inte föreligga några miljö- eller hälsorisker med planerad markanvändning. De mätbara åtgärdsmålen är Naturvårdsverkets generella riktvärden för KM (representativa halter) och löpande miljökontroll och analys av överskottsmassor och i schakt bör genomföras för att säkerställa att åtgärdsmålen uppnås. Överskottsmassor ska föroreningsklassificeras och köras till godkända mottagningsanläggningar. Vid behov av pumpning av länsvatten ska vattnet kontrolleras med avseende på grumling och föroreningsförekomst innan det kan släppas till recipient eller dagvattennät.

Sammanfattning av platsbedömning luft

Baserad på beräknade halter av kvävedioxid och partiklar från Miljöförvaltningens översiktliga luftkvalitetsberäkning behöver ingen luftkvalitetsutredning tas fram för planområdet (Platsbedömning Luft, Göteborg Stad, 2023).

Sammanfattning av arkeologisk utredning

Syftet med utredningen var att identifiera fornlämningar och områden där fornlämningar kan finnas dolda under markytan. Utredningen har utförts med ambitionen att motsvara det som brukar benämnas etapp 1 av en arkeologisk utredning i enlighet med 2 kap. 11 § KML (Kulturmiljölagen). Det är Länsstyrelsen i Västra Götalands län som avgör om föreliggande arbete kan likställas med detta. Utredningen har bestått av kart- och arkivstudier, samt fältinventering.

Inga fornlämningar fanns registrerade inom området sedan tidigare. Området är delvis tidigare utrett arkeologiskt av Göteborgs stadsmuseum 2003. Vid föreliggande utredning kunde konstateras att området delvis redan var under pågående byggnation i den södra delen. En lämning, dammanläggning i form av ett dämme vilket utgör ny fornlämning, kunde konstateras vid den norra kanten av utbredningsområdet (Arkeologisk frivillig utredning- etapp 1, Arkea kulturmiljö AB, 2022). Det låg dock utanför detaljplanens område och påverkas inte av den föreslagna exploateringen.

Sammanfattning av mobilitets- och parkeringsutredning

För aktuell verksamhet saknas parkeringstal som startvärde enligt stadens riktlinjer för mobilitet och parkering och därmed har en särskild mobilitets- och parkeringsutredning tagits fram (WSP, 2024). Syftet med utredningen är att beskriva parkeringsbehovet för Skogomeanstalten efter planerad utökning. Utredningen omfattar endast parkering utanför inhägnat område då det främst är verksamhetens personal och ett mindre antal besökare som har behov av att ta sig till anstalten. Syftet med utredningen är också att beskriva möjligheterna för hållbar mobilitet och att presentera åtgärdsförslag för att stärka det hållbara resandet.

SAMRÅDSHANDLING

Utredningen visar att de 268 bilparkeringsplatser och 80 cykelparkeringar som anlagts täcker verksamhetens behov även efter den planerade utökningen av anstalten. Två av bilparkeringsplatserna reserveras för rörelsehindrade.

Den samlade bedömningen i utredningen är att det finns goda förutsättningar att ta sig till anstalten med kollektivtrafik eller cykel. Även om det inte finns krav för Kriminalvården att upprätta laddplatser för elbilar vid sin verksamhet är rekommendationen att en femtedel, det vill säga 54 platser, förses med laddmöjlighet.

Sammanfattning av ljusutredning

En ljusstörningsutredning har tagits fram (WSP, 2023) och bilagts planhandlingarna. I samband med utökning av anstalten byts mycket av den befintliga utomhusbelysningen ut från gamla omoderna produkter till LED. Detta för att få en mer kontrollerad ljusbild och en högre energieffektivitet. Utredningen syftar till att undersöka hur stor påverkan exteriör belysningsinstallation har på intilliggande byggnader och djurliv.

Utredning påvisar att med modern LED-belysning uppfylls de krav som finns på störande belysning och ytterligare åtgärder behöver inte tas för att följa de regler, krav och standarder som finns.

Sammanfattning av Trafik och utformningsförslag

Trafik och utformningsförslaget har tagits fram (WSP, 2023) för att beskriva trafiksituationen kring planområdet och redovisa hur trafiksystemet påverkas av detaljplanens genomförande. Syftet är också att utreda behov av åtgärder i trafiksystemet till följd av detaljplanen och ta fram utformningsförslag för eventuella åtgärder. I utredningen inkluderas vägnätet närmast området, främst Lillhagsvägen, Skogomevägen och Lerbäcksvägen.

Det finns kommunalt vägnät fram till planområdet. Lillhagsvägen, Lerbäcksvägen och Skogomevägen är kommunala vägar. Inom anstaltsområdet finns inga vägar öppna för allmänheten.

Trafikmängden till och från området förväntas öka från 350 fordon till 1 300 fordon per vardagsdygn när både Rättsmedicinalverket och tillbyggnaden av Skogomeanstalten är färdigställda och tagna i bruk. Den tillkommande motortrafiken förväntas främst belasta Lillhagsvägen (70 %), men till viss del även Skogomevägen (15 %) och Lerbäcksvägen (15 %).

Cykelvägnätet är väl utbyggt kring planområdet med goda kopplingar söderut, mot centrala Göteborg. Det finns även gång- och cykelväg västerut, mot områdena Tuve och Tången. Däremot finns det inte kopplingar norrut, utan där hänvisas cyklister till blandtrafik. Behovet bedöms vara som störst söderut.

Det finns goda förutsättningar att ta sig till planområdet med kollektivtrafik. Området trafikeras av busslinje 42, med ändhållplats Skogome. Hållplatsen har god standard och där finns parkeringsplatser avsedda för pendlarparkering. Bussen avgår var tionde minut, in mot Hjalmar Brantingsplatsen.

Det föreslås inga förändringar på det allmänna vägnätet utifrån detaljplanens påverkan.

Sammanfattning Naturvårdsplan

En naturvårdsplan (Ecogain, 2021) har tagits fram i syfte att främja biologisk mångfald och sociala värden på samtliga marker inom fastigheten Skogome 2:2. Naturvårdsplanen beskriver markens tillstånd idag, den historiska markanvändningen, naturvårdsmål och skötselåtgärder, naturvärden och Kultur- och sociala värden. Naturvårdsplanen är baserade på förhållanden innan detaljplanearbetet påbörjades och kan behöva uppdateras utifrån nya anstaltsområdet.

Markens tillstånd:

Befintlig skog består av träd i övre ålder 70-90 år med inslag av något enstaka äldre träd, dock inga riktigt gamla träd som är över 150 år. Den enda naturliga vattenmiljön inom fastigheten är ett litet kärr som ligger i sydöstra delen av skogsområdet. I övrigt är öppen mark på fastigheten helt knuten till själva anstalten med närmast omgivande mark.

Variationen av trädslag är överlag ganska låg med tall, björk och ek som tydligt förhärskande arter. Därutöver finns spridda exemplar av bland annat sälg, asp, gran och rönn.

Historisk markanvändning:

Historiskt har en stor del av fastigheten använts för jordbruk innan den första etappen av anstalten byggdes år 1957. I samband med att anstalten vuxit har andelen jordbruksmark succesivt minskat och försvunnit till förmån för byggnader, vägar, parkeringar och anlagda grönytor.

Naturvårdsmål och skötsel:

Skötselåtgärden har fokus på bevarande och skapande av biologisk mångfald och de föreslagna skötselåtgärderna anpassas till den befintliga skogsstrukturen och skogsmarkens historiska nyttjande. För den brukade skogen på produktiv skogsmark föreslås en övergång till kontinuitetsskogsbruk. På områden som utgörs av skogsbryn, som är viktiga miljöer för måna fågelarter, föreslås att holkar för småfåglar sätts upp med jämna mellanrum. På ställen där skogsbrynen är för täta föreslås röjningsinsatser för att gynna flygande insekter och fåglar som lever av dessa. Blommande och bärande träd ska sparas för att gynna pollinerare. På områden där anstaltens verksamhet äger rum föreslås att befintliga träd bibehålls och att punktinsatser görs i möjligaste mån för att främja den biologiska mångfalden. Lämpliga åtgärder är till exempel att anlägga fjärilsrabatter, bärande träd som apel, rönn och hagtorn föreslås planteras och att fågelholkar sätts upp inne på anstaltsområdet.

Naturvärden:

Totalt har 12 värdeelement registrerats. Fyra av dessa är fristående lövträd som växer inne på anstaltsområde. Ytterligare fyra värdeelement består av fristående träd eller små grupper av lövträd. Av de övriga utgörs tre av stående döda hålträd och ett av liggande död ved.

Kulturvärden och sociala värden:

Med tanke på läget nära en relativt stor och historisk stad så är de kulturhistoriska lämningarna som finns inom fastigheten inte särskilt påfallande. Sannolikt har stora delar av marken brukats för jordbruk under en längre tid, vilket till exempel de stenmurar som finns utmed delar av fastighetsgränsen vittnar om. En registrerad fornlämning berör delvis fastigheten. En gammal bytomt, "Skogome gamla tomt", belägen nordväst om

fastigheten, har rester av husgrunder och stenvägar. De tydligaste sociala värden som finns idag är ett flertal vältrampade stigar i de skogklädda delarna. Många boende i villakvarteret öster om fastigheten nyttjar stigarna för att rasta sina hundar och motionera.

Sammanfattning av dagvatten och skyfallsutredning

En dagvatten- och skyfallsutredning (Inviattech, 2023) har tagits fram i syfte att presentera lämpliga lösningar för hantering av dagvatten och skyfall efter utökning av anstalten.

Ytan på fastigheten Skogome 2:2 där om- och tillbyggnaden av anstalten planeras ligger idag lågt och har lågpunkter med betydande vattensamlingar vid skyfall, främst i översilningsytor så som gräsytor. En modell är framtagen i SCALGO för lågpunktskatering, identifiera flödesvägar och beräkna utbredningen av en översvämning utifrån en definierad vattenmängd som faller över området.

Planförslaget innebär en ökning av hårdgjorda ytor med ökade dimensionerade dagvattenflöden inom planområdet till följd. Med anledning av detta föreligger ett fördröjningsbehov. Totalt 903 m³ dagvatten kommer fördröjas och renas inom fastigheten i enlighet med Kretslopp- och vattens krav på att fördröja 10 mm per m² reducerad hårdgjord yta. Dagvattenhantering inom perimeterskyddet föreslås hanteras med slutet kassetmagasin och dagvattenhantering utanför perimeterskyddet leds till översilningsytor och vidare till gräsdiken där dagvattnet infiltreras, renas och fördröjs. Förhöjda kupolbrunnar sitter i diken för breddning. För att inte försämra situationen nedströms vid ett skyfall kommer magasin och översvämningssytor att anläggas för att omhänderta minst 2565 m³ vatten.

Detaljplanens genomförande ska bidra till förbättrad eller oförändrad vattenkvalitet i recipienten, i enlighet med miljökvalitetsnormer (MKN). En föroreningsberäkning har gjorts i StormTac som redovisar att miljökvalitetsnormen inte påverkas negativt.

Fastigheten ligger inom verksamhetsområdet för VA men saknar idag en anslutningspunkt till det kommunala dagvattennätet.

Sammanfattning av bullerutredning

En bullerutredning har utförts för området runt Skogomeanstalten i syfte att fastställa trafikbullersituationen i området och vilken inverkan på bullersituationen en utökad verksamhet på Skogomeanstalten beräknas få. Utöver detta görs även en utvärdering av huruvida riktvärden för befintliga bostäder och skolgårdsytor innehålls i nuläget samt för prognos 2045.

Beräkningsresultat visar på att Naturvårdsverkets riktvärden för befintlig bebyggelse och skolgårdar överskrids, både i nuläget och för prognosår 2045. Detta gäller både beräkningar med och utan tillkommande trafik till och från Skogomeanstalten, på grund av utökad verksamhet.

Tillkommande trafik till och från Skogomeanstalten beräknas endast ha en inverkan på ekvivalenta ljudnivåer i området och beräknas redan i nuläget orsaka att riktvärde vid befintliga bostäder överskrids vid ett antal bostadsfastigheter. På grund av den generella

förväntade ökningen ekvivalenta ljudnivåer från övrig trafik i framtiden beräknas antalet överskridanden som orsakas av anstaltens trafikbidrag bli mindre för prognosår 2045.

Eftersom samtliga bostäder i området är byggda innan 1997 överskrids inte gränsvärdet för när bullerdämpande åtgärder bör övervägas, varken i nuläget eller för prognosår 2045.

Trafik till och från Skogomeanstalten beräknas inte orsaka att riktvärden för nya och äldre skolgårdar överskrids på större områden än vad som redan orsakas av buller från övrig trafik på skolgårdsytorna i området.

Konsekvenser

Avsnittet samlar de vanligaste och mest omfattande konsekvensbeskrivningarna. Beskrivningar av detaljplanens konsekvenser finns även i andra avsnitt.

Särskilt beslut om betydande miljöpåverkan

Kommunen har genomfört en undersökning om betydande miljöpåverkan enligt PBL 5 kap. 11 § och Miljöbalken (MB) 6 kap. 6 § för aktuell detaljplan.

Kommunen har preliminärt bedömt att ett genomförande av detaljplanen inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Bedömningen har utgått från kriterierna i Miljöbedömningsförordningen (SFS 2017:966) 5 §.

Detaljplaneförslaget medger endast en komplettering i befintlig sammanhållen bebyggelse.

Kommunens ställningstagande grundar sig bland annat på bedömningen att ett genomförande av detaljplanen:

- Inte påverkar något Natura 2000-område och därmed inte kräver tillstånd enligt MB 7 kap. 28 §.
- Inte bedöms negativt påverka möjligheterna att uppfylla nationella och regionala miljömål.
- Inte bedöms ge upphov till en betydande miljöpåverkan på biologisk mångfald, landskap, fornlämningar, vatten etc.
- Inte ger upphov till betydande risker för människors hälsa eller för miljön till följd av allvarliga olyckor eller andra omständigheter.
- Inte bidrar till att några miljö kvalitetsnormer överskrids.
- Inte påtagligt påverkar några områden eller natur som har erkänd nationell eller internationell skyddsstatus, t ex riksintressen eller naturreservat.
- De sannolika miljöeffekterna kan minskas genom åtgärder som arbetas in i detaljplanen eller exploateringsavtalet.

Ytterligare motiv till ställningstagandet är att planen följer intentionerna uppsatta i Översiktsplanen för Göteborgs kommun samt att planens genomförande ger upphov till påverkan på ett begränsat område och på begränsade intressen.

Kommunen har därmed preliminärt bedömt att en miljöbedömning med tillhörande miljökonsekvensbeskrivning inte behövs för aktuellt planförslag. Undersökningssamråd med länsstyrelsen samordnas med plansamrådet.

Miljö kvalitetsnormer (MKN)

Miljö kvalitetsnormer är ett juridiskt styrmedel (5 kap. miljöbalken) som beskriver den lägsta godtagbara miljö kvaliteten inom områdena mark, vatten, luft och miljö i övrigt.

En dagvattenutredning har tagits fram (Inviotech, 2023), utredningen har utgått från att detaljplanens genomförande ska bidra till förbättrad eller oförändrad vattenkvalitet i recipienten, i enlighet med miljö kvalitetsnormer (MKN). Planområdets recipienter är Kvillen med slutrecipienterna Nordre älv. Enligt ”Reningskrav för dagvatten, 2021-03-11” av Göteborgs Stad är Kvillen under kategorin känslig. Planområdet bedöms vara en medelbelastad yta, vilket innebär ett krav om enklare rening inom fastigheten.

Utredningen redovisar att miljö kvalitetsnormen inte påverkas negativt.

Påverkan på miljömålen

Göteborgs stads miljö- och klimatprogram 2021-2030, som antogs av kommunfullmäktige 2021-03-25, är ett styrdokument för stadens långsiktiga miljöarbete. Programmet presenterar tre miljömål för *Natur*, *Klimatet* och *Människan*. De tre målen och hur planförslaget kan påverka dessa presenteras nedan.

Miljömål 1. Naturen: Göteborg har en hög biologisk mångfald.

Målet innebär att Göteborg senast år 2030 ska ha tillräckliga arealer av naturtyper och livsmiljöer med rätt skötsel för att bevara de arter som finns i kommunen och ge förutsättningar för att utveckla ekosystemtjänster. Planförslaget innebär att exploatering bland annat sker på grönytor och i ett större sammanhängande skogsparti i öster vilket kan ha en negativ påverkan på biologisk mångfald. Av denna anledning har en Naturvårdsplan (Ecogain, 2022) tagits fram i syfte att främja biologisk mångfald och sociala värden på samtliga marker inom fastigheten. Naturvårdsplanen presenterar ett skötsel förslag både inom anstalten men också för skogsområdet i öst. Anstalten har skapat flera högstubbar i området för att kompensera den rödlistade arten mindre hackspett.

Miljömål 2. Klimatet: Göteborgs klimatavtryck är nära noll.

Målet innebär att Göteborgs klimatavtryck årligen ska minska med sikte på att så snabbt som möjligt nå nollavtryck. Vid planområdet finns det utbyggt cykelvägnät och goda förutsättningar att resa med kollektivtrafik vilket ger möjlighet att välja andra färdvägar än bil för att minska utsläpp. Trafikmängden till och från området förväntas öka när både Rättsmedicinalverket och tillbyggnad av anstalten är färdigställda och tagna i bruk.

Jämfört med ett nollalternativ medför det en ökning av koldioxidutsläpp och ökad klimatpåverkan så länge fordonen drivs med fossila bränslen.

Miljömål 3. Människan: Göteborgarna har en hälsosam livsmiljö.

Målet innebär att göteborgarnas hälsa och välbefinnande ska främjas genom bättre luftkvalitet och ljudmiljö samt minskad användning av skadliga ämnen. Påverkan av buller från plangenomförandet är begränsad och bedöms inte medföra skadliga effekter på människors hälsa. Buller orsakat av ökad trafik till och från planområdet bedöms inte leda till överskridande av riktvärden eller en försämrad ljudmiljö för bostäder eller skola i närområdet.

Sociala konsekvenser och barnperspektiv

Riksdagen har beslutat att inkorporera konventionen om barnets rättigheter i svensk lag den 1 januari 2020. Lagen gäller vid byggnadsnämndens och kommunfullmäktiges beslut i planärendet från årsskiftet 2019/2020, oavsett när planarbetet påbörjades. Enligt Plan- och bygglagen (2 kap. 3 §) ska planläggning främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper. Enligt FN:s konvention om barnets rättigheter ska barns bästa beaktas i alla beslut som rör barn. Dit räknas stadsbyggnadsnämndens och kommunfullmäktiges beslut i planärenden. Staden arbetar med sociala konsekvensanalyser och barnkonsekvensanalyser i planarbeten för att identifiera vilka konsekvenser genomförandet av detaljplanen får för sociala konsekvenser och konsekvenser för barn och unga.

En utökning av anstalten bedöms inte bidra till ytterligare fysiska barriärer i området, då området är avskärmat för allmänheten. Däremot har detaljplanen en stor betydelse för kommunen, regionen och även nationellt i det statliga ansvar kriminalvården har för att göra samhället säkrare och tryggare. Utbyggnaden kommer även generera ett relativt stort tillskott av arbetstillfällen på platsen.

Utbyggnaden innebär att anstalten mer än fördubblar sin intagningskapacitet samt att mer mark runt befintlig anläggning ianspråkats vilket kan förstärka områdets verksamhetskaraktär och Skogomes identitet som ett område för fångvård. Samtidigt bedömer Socialförvaltningen att verksamheten ter sig anonym för kringboende och inte märks av särskilt mycket i vardagen. De samspel och mötesplatser som finns i närområdet sker i skogsområdet och på fotbollsplanen. Tillgängligheten dit påverkas inte av aktuellt planförslag.

Den slutliga utformningen av området kopplat till trygghet kommer att hanteras av kriminalvårdens verksamhet. Runt anstalten kommer det uppföras stängsel som motverkar att obehöriga människor kommer in på området eller att intagna rymmer. Stängsel kan även bidra med ökad trygghet för de människor som vistas utanför området.

Genomförandefrågor

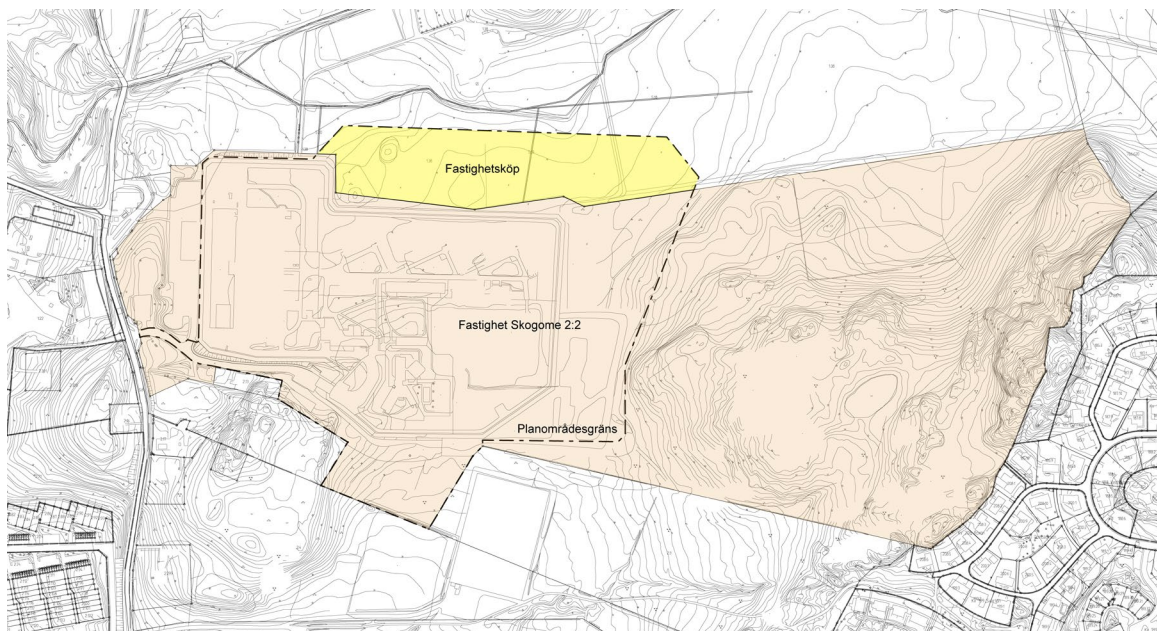
Mark- och utrymmesförvärv

Detaljplanens genomförande förutsätter att exploatör förvärvar ett markområde av Göteborgs kommun. Detaljplanen innehåller ingen allmän plats.

Förändrad fastighetsindelning

Detaljplanen innebär förändrad fastighetsindelning enligt nedan:

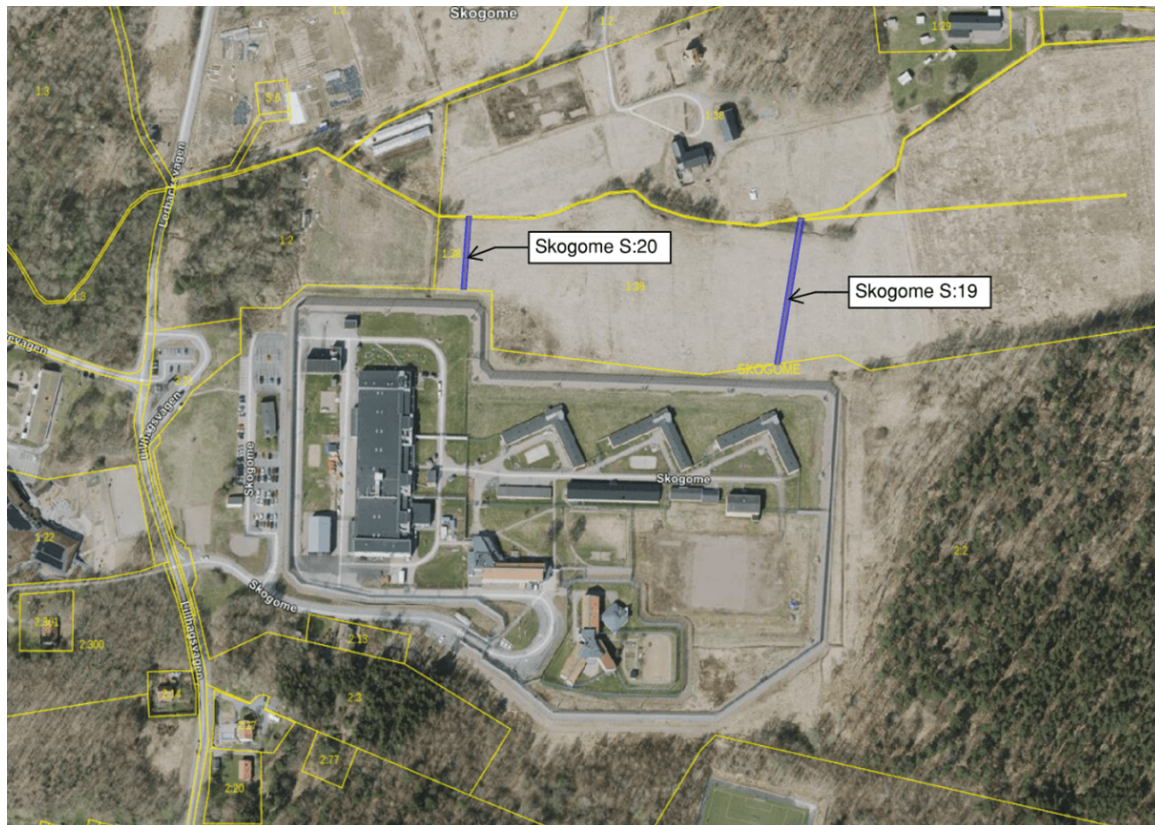
Fastighetsbeteckning	Erhåller mark	Avstår mark	Markanvändning
Skogome 2:2	27 800 kvm		Kriminalvård
Skogome 1:38		27 700 kvm	Kriminalvård
Skogome S:19		100 kvm	Kriminalvård

Figur 17: Planerad fastighetsöverlåtelse

Samfälligheter

För fastighet Skogome 1:38 finns det en samfällighet Skogome S:19 med ändamåldike som kommer att beröras av detaljplanen. Det finns ytterligare en samfällighet Skogome S:20 som kan komma att beröras av detaljplanen. Deltagande fastigheter är samma för båda samfälligheterna och dessa ägs förutom Skogome 2:2 (vilken ägs av Specialfastigheter) av Göteborgs kommun och är följande: Skogome 1:2, 1:3, 2:2, 2:3, 2:4, 2:5, 2:7 och 2:8.

Figur 18: Samfällighet S:19 och S:20

Markavvattningsföretag

Dagvattenavledningen från planområdet går via Skogomebäcken till markavvattningsföretaget Norra Kvillebäcken RF 1896.

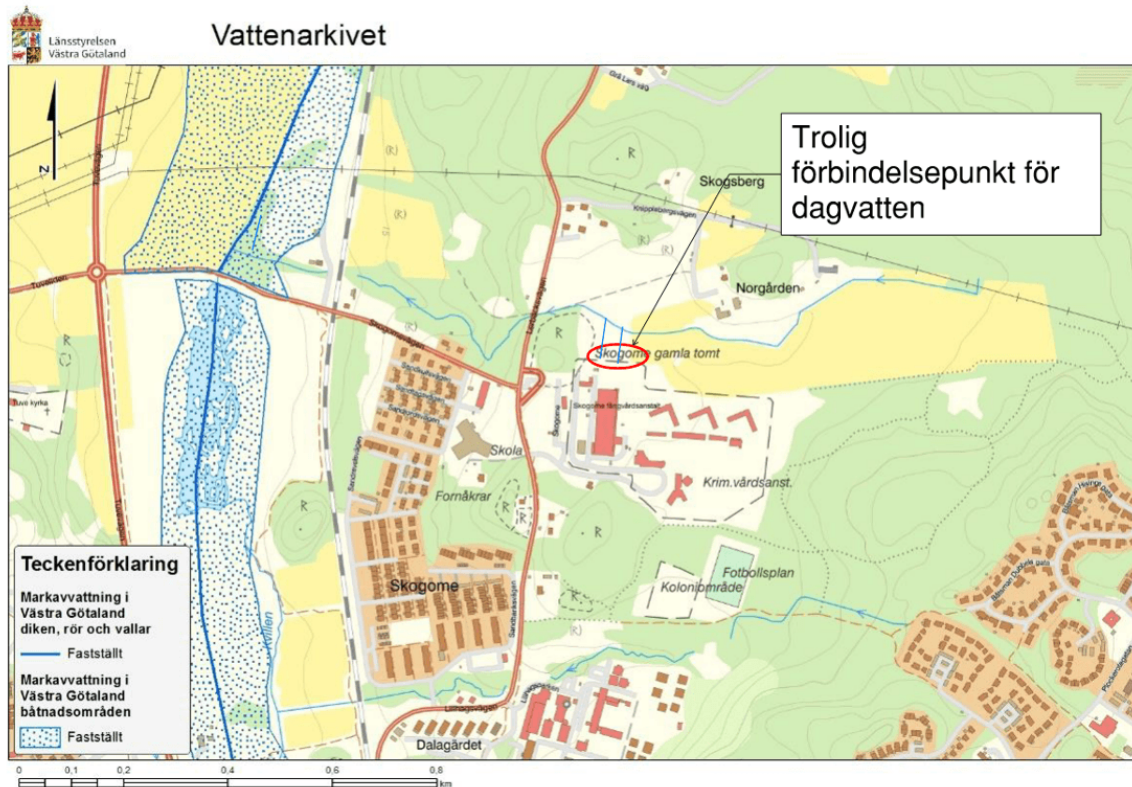
Ansökan om lantmäteriförrättning

Respektive ledningsägare ansvarar för ansökan om lantmäteriförrättning avseende ny ledningsrätt samt ändring alternativt upphävande av befintliga ledningsrätter. Ansvar för att ansöka om och bekosta lantmäteriförrättning för övriga åtgärder regleras i genomförandavtalet.

Tekniska frågor

Utbyggnad vatten och avlopp

Fastigheten är upptagen i verksamhetsområde för dricksvatten, spillvatten samt dagvatten och är ansluten till det kommunala VA-nätet för dricks- och spillvatten. Idag avleds fastighetens dagvatten via Skogomebäcken som ägs av en samfällighet. Utredning pågår för att avleda dagvatten från området i kommunal regi via bäcken och upprätta en förbindelsepunkt för dagvatten enligt figur 19.

Figur 19.

Inför byggnation ska berörd fastighetsägare/exploatör kontakta Kretslopp och vatten för information om de tekniska förutsättningarna avseende VA-anslutningen.

Tekniska åtgärder

Dagvatten

Dagvatten för fastigheten innanför perimeterskyddet släpps idag ut till Skogomebäcken via diken norr om planområdet. Bäcken ägs av en samfällighet där fastigheten är medlem. Från bäcken rinner vattnet vidare till markavvattningsföretaget Norra Kvillebäcken RF 1896 som också är recipient. Dagvatten för fastigheten utanför perimeterskyddet avleds via dagvattenledningar som har utlopp i ett dike sydost om området, vilket sedan leder till recipient Kvillebäcken.

Utredning pågår för att avleda dagvatten från området i kommunal regi via samma bäck.

Recipienten Norra kvillebäcken är klassad enligt miljö kvalitetsnormer. Kvillen har problem med övergödning och hydromorfologisk påverkan samt miljögifter (VISS, 2020). År 2020 hade Kvillen ej god kemisk status och den ekologiska statusen klassades som måttlig år 2019. Målet är att uppnå god kemisk ytvattenstatus med undantag för bromerad difenyleter samt kvicksilver och kvicksilverföreningar (år saknas) och god ekologisk status 2033 enligt den nya miljö kvalitetsnormen som beslutades 2023.

För att uppfylla kravet att fördröja 10 mm dagvatten per kvadratmeter hårdgjord ytan inom planen föreslås användning av slutet kassetmagasin då det finns relativt liten yta för placering samt att det finns risk att magasinet hamnar under grundvattennivån. På

SAMRÅDSHANDLING

lastgården kommer det pågå industriverksamhet. Där behöver det utredas om oljeavskiljare behövs med hänsyn till den industriverksamhet som ska pågå där.

Dimensioneras kassetmagasinet för att kunna omhänderta en fördröjning på 10 mm dagvatten per kvadratmeter hårdgjord yta väntas det också ge den typ av rening som är nödvändig för planområdet och för att inte förvärra föroreningsbelastningen på recipienten enligt MKN. Det gör också att stora delar av normala vardagsregn fördröjs men trots fördröjningen kommer dagvattenflödet från planområdet vid ett dimensionerande 10-årsregn mer än dubblas.

Vid ett skyfall antas ingen infiltration ske och systemen för dagvattenavledning antas vara fulla. Därför antas avrinningen vid skyfall vara lika stor efter exploateringen som den är idag. För att ej öka risken för översvämning för nedströms liggande bebyggelse ska det skapas yta att fördröja lika stora volymer skyfallsvatten som fördröjs inom området innan exploatering. Genom skyfallsmodellering har detta beräknats till 2565 m³ vilket kan delas upp på flera olika översvämningssytor i området.

Ny byggnation får inte utsättas för skador vid förekomst av skyfall. Samhällsviktiga funktioner och golvnivåer måste ha en säker marginal till den högsta vattennivå som kan uppstå under skyfall. För vanliga byggnader ska denna marginal vara minst 20 cm och för samhällsviktiga anläggningar 50 cm enligt TTÖP (tematiskt tillägg till översiktsplanen). I planen finns befintliga samhällsviktiga anläggningar där den önskade säkerhetsmarginalen till högsta vattennivå inte kan uppnås. Detta är väster om den befintliga byggnaden (007) i planens västra del där en stor översvämning bildas vid ett skyfall på grund av att området är instängt. Det går ej att justera höjdsättningen på marken för att avleda vattnet eller uppnå den önskade marginalen. Detta beror på att marken ansluter till en befintlig byggnad samt till anslutande mark utanför plangränsen. Istället föreslås att anlägga en markränna som vid ett vardagsregn leder vattnet till dagvattensystemet där det fördröjs innan det rinner vidare till Skogomebäcken. I ett skyfallsscenario så bräddar vattnet förbi systemet och rinner direkt till bäcken för att förhindra översvämning.

Tillgängligheten till och inom planområdet vid ett skyfall anses tillräcklig.

Värme

Göteborgs Energi Fjärrvärme har ett pågående projekt inne på Skogomeanstalten. De arbetar med att primäransluta de byggnader som nu byggs inom det befintliga anstaltsområdet. En ledning har även förberetts för att kunna anslutna kommande byggnader inom den planerade expansionen. Alla arbeten utförs i nära samarbete med Specialfastigheters projektörer och entreprenörer.

El och tele

Göteborgs Energi Nät har dragit fram nya ledningar och även kopplat in en ny station som kommer att klara det utökade behovet efter utbyggnad. Efter vad som är känt idag ska inga ledningar inom området påverkas av detaljplanen. Sker ändå detta så sker en flytt av ledning på exploatörens bekostnad. GENAB ser inga övriga behov eller konflikter på grund av föreslagen detaljplan.

Göteborgs Energi Gothnet kan inte se några konflikter på grund av detaljplanen.

SAMRÅDSHANDLING

Avfall

Kretslopp och vatten ansvarar idag för hämtning av rest- och matavfall för Skogome anstalten. Avfallfordon angör från Lillhagsvägen och kör till anstaltens upphämningsstation i klientfri zon, dit endast anstaltens personal har tillträde. Avfallsfordons framkomlighet och angöring inom planområdet fungerar i dagsläget bra. Utökning av anstaltens verksamhet kommer inte påverka befintlig avfallshämtning.

Alla bostadshusen är försedda med fettavskiljare. När tömning av dessa behövs har Kriminalvården säkerhetsrutin för att renhållningspersonal inte ska kunna komma i kontakt med klienter. Tömning av fettavskiljare för storkök är oförändrat och nås utan att renhållningspersonal kommer i kontakt med klienter.

Industriavfall hanteras på lastgård och hämtas av avfallsfordon inne på området.

Avfallshantering är avstämt och godkänt av Kretslopp och vatten.

Geotekniska åtgärder

Ett tekniskt PM har utförts under mars 2023 av WSP på uppdrag av exploatören. Utredningen visar att säkerhetskraven tillåter höjningar av markytan, dock med förutsättning att framtida byggnation grundläggs med stödpålar. Inga åtgärder med hänsyn till bergstabilitet bedöms behövas. Marken bedöms som sättningkänslig och detta bör beaktas vid höjdsättning av markytor för att undvika ojämna sättningar. En kompletterande undersökning med avseende på geoteknik bedöms ej krävas för fortsatt detaljplanprövning. Sammanfattningsvis krävs det inga restriktioner i planen för att marken från ett geotekniskt säkerhetsperspektiv ska anses lämplig.

Markmiljö

Markmiljöundersökning har genomförts av WSP i samband med det geotekniska PM som togs fram i mars 2023.

Resultatet av genomförda analyser av jord visar att föroreningshalter överlag understiger Naturvårdsverkets generella riktvärde för känslig mark, KM. Ställvis har resultat visat på halter strax över KM. I leran under fyllnadsmaterialet har inga föroreningar i halter över KM uppmätts, se figur 20 och 21.

Bedömningen är att ett generellt efterbehandlingsbehov inte föreligger med avseende på planerad markanvändning. I grundvattnet har inga halter av föroreningar uppmätts som bedöms innehålla några miljö- eller hälsorisker. Det ytliga grundvattnet står dock mycket högt inom fastighetens östra delar och vid länshållning ska risk för grumling säkerställas vid markarbete.

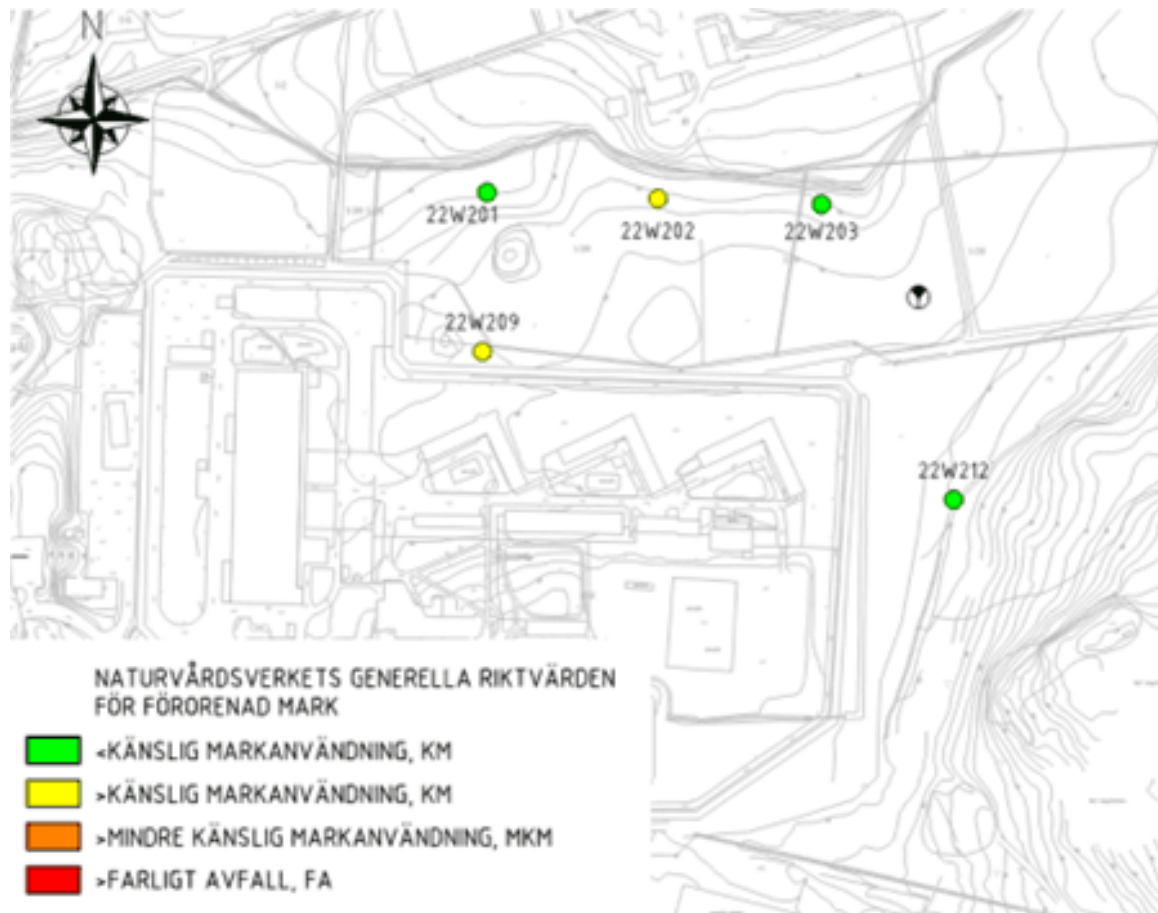
Provtagningarna är genomförda både som en miljöteknisk markundersökning genom skruvprovtagning i samband med projektering för nybyggnation samt i samband med geotekniska utredningar för ny detaljplan 2022. Dessutom har ett antal provtagningar genomförts i samband med den löpande miljökontroll som WSP genomfört under 2022 i samband med påbörjad markentreprenad. Se figur 21. En §28 anmälan som godkänts av Miljöförvaltningen i Göteborg togs fram under 2021 (Dnr: MKN-2021-18716). I anmälan beskrivs hur föroreningar i mark och länsvatten ska hanteras i samband med schaktning inom anstaltsområdet. De mätbara åtgärds målen för jord inom Skogome 2:2 har fastställts

SAMRÅDSHANDLING

till att representativa halter i jord ska understiga Naturvårdsverkets generella riktvärden för Känslig mark (KM).

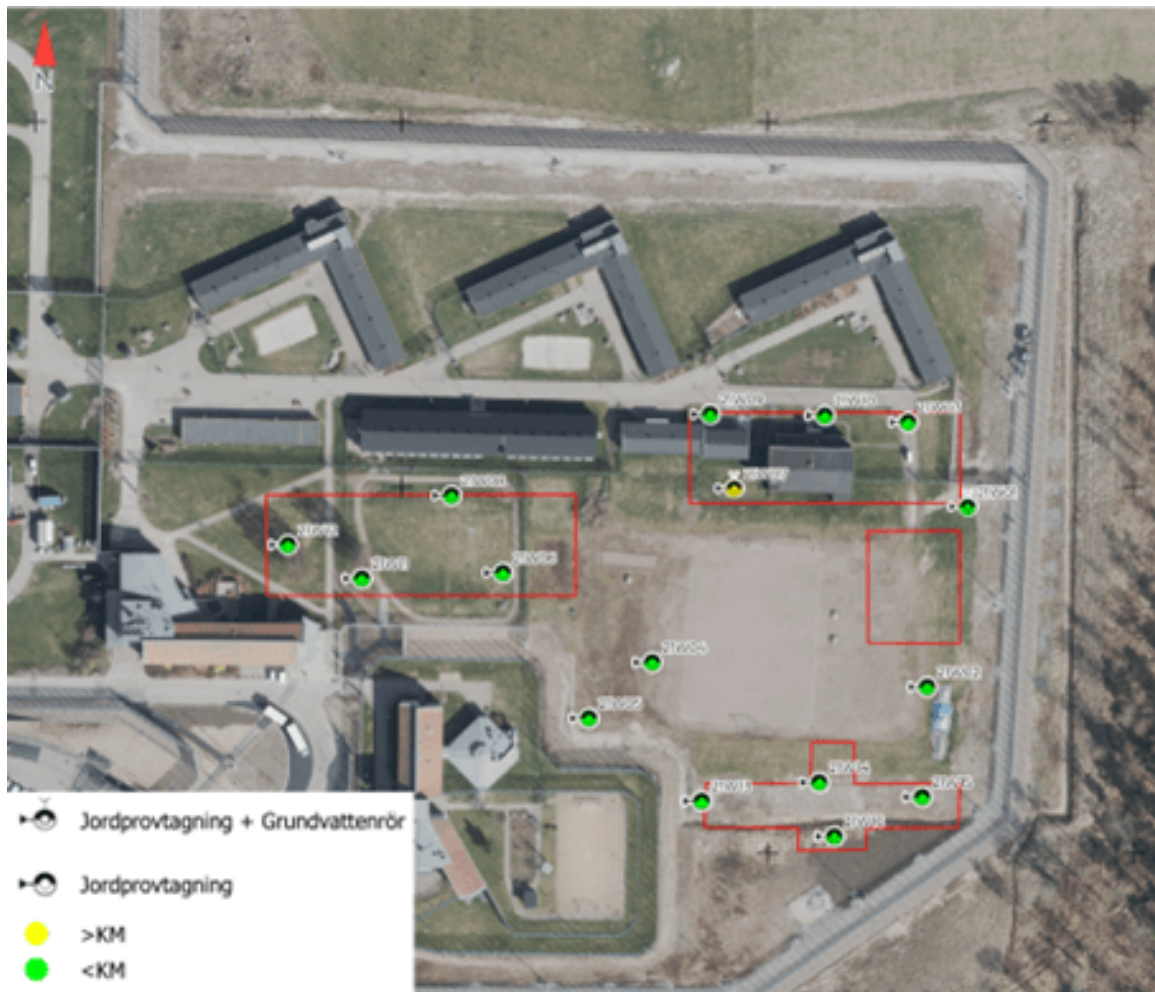
Resultat på den miljökontroll och slutredovisning av resultat på de avhjälpandeåtgärder som utförts visar att området är avhjälppt och att det i befintlig jord ej förekommer halter överstigande Naturvårdsverkets generella riktvärde mindre känslig markanvändning (MKM). Se vidare beskrivning av resultat i *PM Förorenad mark bilaga 5 tillhörande projekterings PM, Geoteknik, WSP 2023*.

Under förutsättning att fortsatt exploatering inom planområdet genomförs enligt den §28 anmälan som är godkänd av Miljöförvaltningen i Göteborg bedöms det inte föreligga några miljö- eller hälsorisker med planerad markanvändning. De mätbara åtgärdsmålen är Naturvårdsverkets generella riktvärden för KM (representativa halter) och kan nyttjas inom planområdet vid fortsatt utbyggnation. Borttransport av tekniskt bedömda överskottsmassor ska avfallsklassificeras och köras till godkända mottagningsanläggningar. Vid behov av pumpning av länsvatten ska vattnet kontrolleras med avseende på grumling och föroreningsförekomst innan det kan släppas till recipient eller dagvattennät.

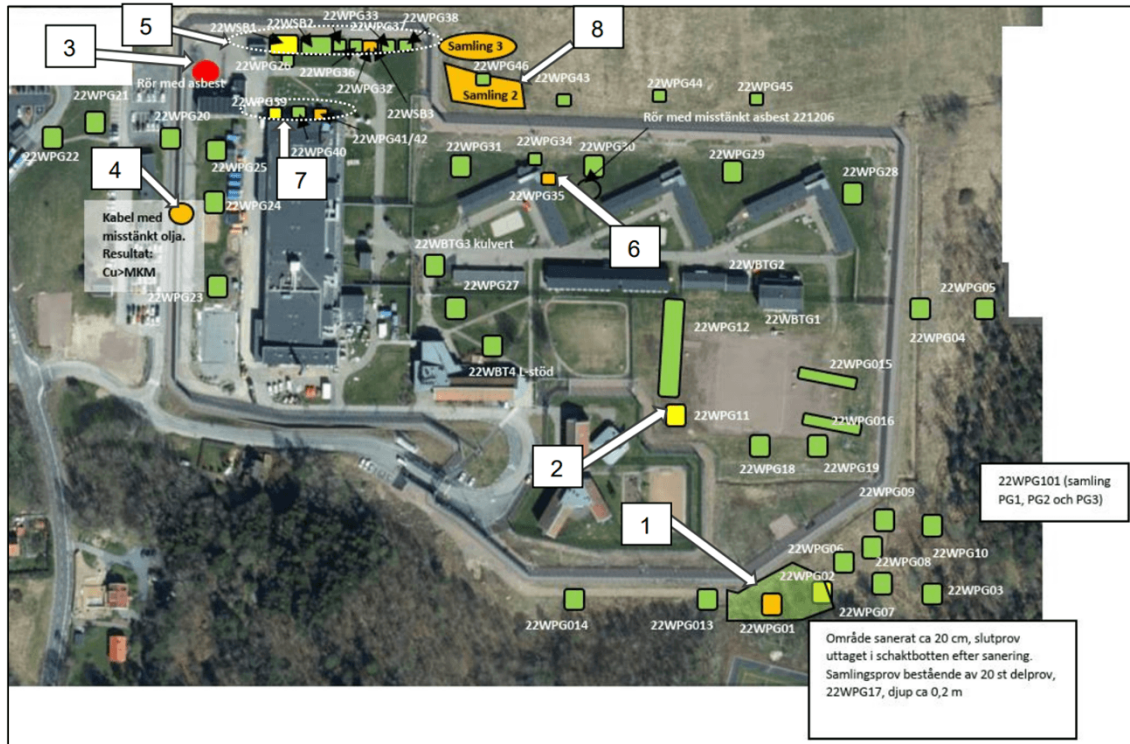

Figur 19: Cirklar redovisar utförda provtagningspunkter (WSP 2023)

>

Figur 20: Redovisning av provtagningspunkter utförda via skruvprovtagning (WSP 2023)

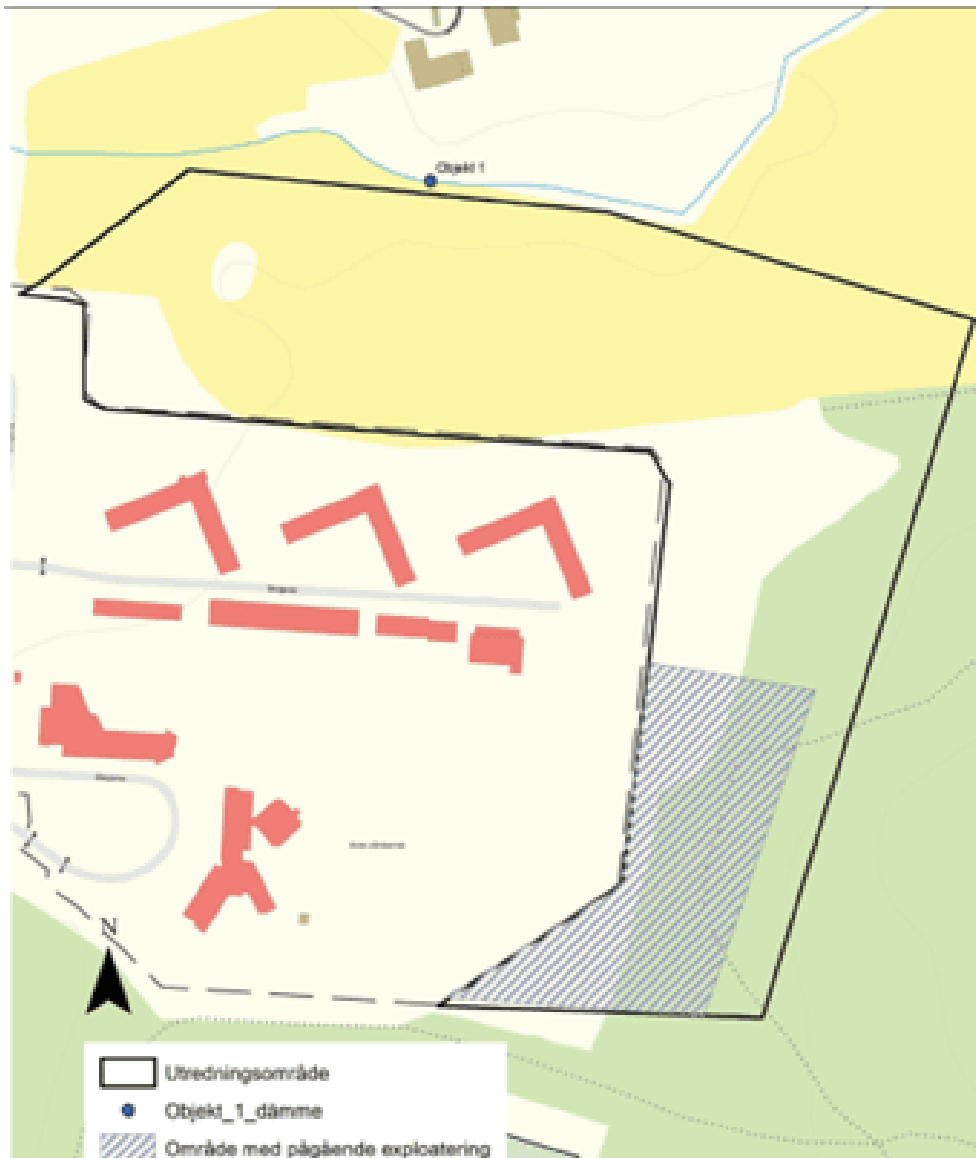
Figur 21: Resultat av den löpande miljökontrollen som WSP utfört inom området mellan januari 2022 – februari 2023. Grön KM, Gul >KM, Orange >MKM. (Dnr: MKN-2021-18716). Slutprovtagning redovisar inga halter överstigande MKM. Områdena är avhjälpta.

Vid kommande planerade markarbeten ska en anmälan enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd lämnas in till tillsynsmyndigheten innan markarbeten påbörjas. Hantering av asfalt inom planområdet ska följa Miljöförvaltningens riktlinjer.

Om det uppstår länsvatten i samband med entreprenaden bedöms återfiltrering i jord vara tillämplig hantering. Vid utsläpp till dagvattennät ska utsläppspunkt uppfylla Göteborgs Stads riktlinjer för utsläpp av vatten till dagvattennät och recipient (R2020:13).

Arkeologi

En arkeologisk utredning har genomförts i mars 2022 av WSP och Arkea. Denna utredning är beställd av exploatör. Utredningen visar på en nyupptäckt dammanläggning i utredningsområdets norra kant men utanför tänkt detaljplanegräns. Den gräns som visas i figur 23 har dessutom förskjutits söderut, bort från anläggningen. Dämnet utgör fornlämning. Förutom detta dämme påträffades inget av antikvariskt intresse vid fältinventeringen.

Figur 22: Resultat av arkeologisk utredning.

Buller

En trafikbullerutredning (WSP, 2023) har tagits fram för området runt anstalten och sammanfattas i avsnittet Planeringsförutsättningar. Beräkningsresultat visar på att Naturvårdsverkets riktvärden för befintlig bebyggelse och skolgårdar överskrids, både i nuläget och för prognosår 2045. Skogomeanstaltens trafikbidrag beräknas endast ha en inverkan på den ekvivalenta ljudnivån i området med omkring 1–2 dB. Trafik till och från Skogomeanstalten beräknas inte ha någon märkbar inverkan på bullersituationen på Skogomeskolans gårdsyta. Eftersom samtliga bostäder i området är byggda innan 1997 överskrids inte gränsvärdet för när bullerdämpande åtgärder bör övervägas.

Kompensationsåtgärder

Göteborgs stad arbetar med kompensationsåtgärder för ekosystemtjänster i plan- och exploateringsprojekt. Kompensationsåtgärder innebär att värden som går förlorade vid exploatering kompenseras. Miljömässiga värden som riskerar att skadas vid en

SAMRÅDSHANDLING

exploatering ska i första hand skyddas genom att undvikas eller minimera skada. Nedan benämns de kompensationsåtgärder som gjorts eller kommer att utföras i samband med detaljplanens genomförande.

Dagvatten

Infiltration av dagvatten minskar vid ianspråktagande av jordbruksmark. Detta kompenseras genom fördröjning av dagvatten inom planområdet.

Biotopskydd

Stenmur som påverkas av detaljplanen omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken 7 kap 11§. Dispensansökan har gjorts av exploateringsförvaltningen för att flytta stemmuren och återbyggas till nytt läge.

Naturvärde

En naturvärdesinventering har tagits fram (Tyréns, 2022) där värdeelement som påträffades utgjordes av tre högstubbar som utgör potentiella boträd för den rödlistade arten mindre hackspett. Utökning av anstalten i öster påverkar dessa och Skogomeanstalten har tillskapat flera högstubbar i området för att flytta hackspett.

Grönytefaktor

Göteborgs stad arbetar med grönytefaktorer i plan- och exploateringsprojekt för att säkerställa att göteborgarna även i framtiden har tillgång till grönska och dess ekosystemtjänster.

Grönytefaktorn är ett mått på hur mycket ekosystemtjänster ett område ger, det vill säga hur mycket hjälp vi får av gröna och blå ytor för att hantera platsens miljötmaningar. Utifrån satta målnivåer och att utgå från platsens behov och förutsättningar styr metoden mot de åtgärder som är mest effektiva och bäst behövs.

Detaljplanen innehåller användningen Vård. För användningen Vård finns inget angivet målvärde enligt Stadens riktlinjer för grönytefaktor i plan- och exploateringsprojekt och heller inga tidigare referenser är tillgängliga.

Stadsbyggnadsförvaltningen tillsammans med sakkunnig bedömer att kriminalvårdsanstalten bör likställas med *Verksamhetsområde* i denna fråga. Därmed bedöms detaljplanens målvärde till 0,15.

Kriminalvårdsanstalten består till stor del av hårdgjord markbeläggning med inslag av gräsmattor. Gröna tak finns vid miljöhus samt vissa komplementbyggnader. Möjligheten till planteringar, inslag av träd, gröna tak och dylikt begränsas i stor utsträckning av säkerhetskrav från verksamheten.

Detaljplanens grönytefaktor har beräknats till ungefär 0,24 enligt Stadens beräkningsformulär. Således konstateras grönytefaktorn i planförslaget vara tillräcklig för ändamålet.

Ekonomiska frågor

Kommunens investeringsekonomi

Exploateringsnämnden får inkomster från försäljning av del av Skogome 1:38 samt S:19.

Kommunens exploateringsinvesteringar

Kommunen får kostnader i samband med en flytt av biotopskyddad stenmur.

Kommunens övriga investeringar

Detaljplanen innehåller ingen allmän plats. Stadsmiljönämnden kommer inte att få några kostnader i samband med planen.

Ekonomiska konsekvenser för exploitören

Exploatören får utgifter för köp av mark samt för vissa utredningar som krävs för detaljplanens genomförande.

Planavgift

Exploatören har tecknat planavtal med Stadsbyggnadsförvaltningen.

Organisatoriska frågor

Exploateringsavtal

Innan detaljplanen antas ska, i enlighet med kommunens riktlinjer för exploateringsavtal, avtal tecknas mellan kommunen och Specialfastigheter angående genomförandet av planen. Exploateringsavtalet medför bland annat att planens genomförande säkerställs ekonomiskt. För exploitören innebär exploateringsavtalet att kostnader för planens genomförande tydliggörs.

Överenskommelse om fastighetsreglering träffas mellan kommunen och exploitören för det markområde som ska överföras till Skogome 2:2.

Andra genomförandeavtal

Avtal mellan ledningsägare och exploitör

Exploatören har tecknat avtal med berörda ledningsägare inom Skogome 2:2. Ledningsägare är skyldiga att bevaka sina rättigheter och samråda med kommunen/exploatören avseende projektets påverkan på det egna ledningsinnehavet.

Befintliga avtal som berörs

Inom planområdet har kommunen upplåtit arrende (AL-2023-0037). Arrendet har tecknats i syfte att för exploatören möjliggöra byggväg i samband med ombyggnationer inom befintligt anstaltsområde. Arrendet ligger delvis inom det område som exploatören önskar köpa från kommunen i samband med detaljplan. Arrendeaftalet kommer att sägas upp i samband med att exploateringen är genomförd.

Figur 23: Arrendeområde för byggväg.

Tidplan

Tidplanen för genomförandet är en tidig uppskattning baserad på tillgängliga uppgifter i planeringsskedet. Tidplanen kan komma att påverkas av strategiska beslut hos inblandade aktörer, nya omständigheter som framkommer i projekteringsfasen samt omvärldsfaktorer som inte går att förutsäga under planarbetet.

Prövning enligt annan lagstiftning i genomförandet

Fastighetsrätt, anläggningsrätt och ledningsrätt

Marköverföringar mellan fastigheter eller bildande av nya fastigheter innebär prövning enligt fastighetsbildningslagen. Om planens genomförande kräver att gemensamhetsanläggningar inrättas eller att ledningsrätter bildas blir även prövningar enligt anläggningslagen eller ledningsrättslagen aktuella.

Dispenser och tillstånd

Det har under våren 2022 utförts en naturvärdesinventering för det planerade detaljplaneområdet. Denna visade på behov av dispensansökningar för småbiotoper i form av två åkerholmar, en stenmur, småvatten och en allé. Alla biotoperna ligger idag inom kommunalt ägd mark och kommunen avser att söka dispens för de som bedöms påverkas av exploateringen. Bäck och allén ligger utanför det område som detaljplanen berör. Stenmuren ska i första hand flyttas/återuppbyggas till nytt läge och åkerholmarna avses tas bort.

Figur 24: Röd linje visar utredningsområdet, blått fält visar småvatten/bäck, grönt fält visar allé, gula fält visar åkerholmar och vitt streck visar stenmur.

Figur 25: Biotopskyddsobjekt tillsammans med den tänka exploateringen.

Planeringsunderlag

Följande planeringsunderlag har legat till grund för detaljplanens utformning och omfattning. När planprocessen är avslutad förvaras underlagen i kommunens e-arkiv.

- Undersökning om betydande miljöpåverkan, stadsbyggnadsförvaltningen 2023-10-19 (Obligatoriskt underlag)
- Arkeologisk utredning, WSP (10336931) 2022-03-21, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- PM Trafik- och utformningsförslag, WSP (SBF-202) 2023-07-13, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Naturvärdesinventering, Tyréns (326068) 2022-05-24, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Naturvårdsplan, Ecogain 2021-03-12, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- PM geoteknik, WSP (O0038-000-G-20-PM) 2023-03-10, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Tekniskt PM geoteknik, WSP (O0038-000-G-21-Tekniskt PM) 2023-03-10, beställd av Specialfastigheter (exploatör)

SAMRÅDSHANDLING

- Lokaliseringsutredning, White 2023-10-10, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Ljusstörningsutredning, WSP (10338408) 2023-06-06, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Platsbedömning luft, Stadsbyggnadsförvaltningen, 2023-06-30
- Plan- och profilstudie Holmvägen-Tagenevägen, Ramböll (1320061204) 2022-12-09, beställd av Göteborg stad
- Mobilitets- och parkeringsutredning, WSP 2024-01-04, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Fågel- och groddjursinventering, Tyréns (333930) 2023-05-30, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Dagvatten och skyfallsutredning, Inviotech (2021034) 2024-01-09, beställd av Specialfastigheter (exploatör)
- Trafikbulerutredning, WSP, 2023-11-09, beställd av Specialfastigheter (exploatör)

För Stadsbyggnadsförvaltningen:

Karoline Rosgardt
Enhetschef detaljplan Hisingen

Mattias Nilsson
Planarkitekt

För Exploateringsförvaltningen:

Stefan Unger
Enhetschef projektledning nordost

Christian Bylin
Projektledare